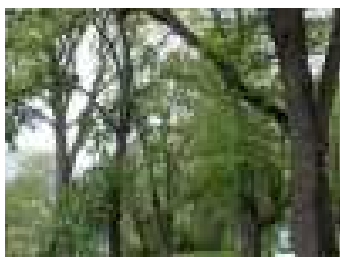

ROK 2010

FARMÁR 4/2010

U nás doma

Tam, kde voňajú lipy a Dunajec

Asi málokto nepozná Červený Kláštor a jeho okolie. Východoslovenská obec je synonymom cestovného ruchu, pltníctva, raftingu, rybolovu. Tento krásou skutočne požehnaný kraj je klenotom Slovenska. Žiaľ, nie celkom si uvedomujeme jeho cenu. Budúcnosť však pracuje pre Červený Kláštor a tak je optimistom aj starosta obce Štefan Džurný.

„Za prioritu našej obce považujem cestovný ruch,“ hovorí starosta. „Červený Kláštor a Pieniny sú nádherné aj v lete aj v zime. A jeseň je tu takisto úchvatná.“ Niet divu, že tu pokoj nachádzali už stredoveký mnísi. Jeden z nich, už pomaly svetoznámy Cyprián, si údajne zhotovil krídla a spustil sa na svojom „rogale“ z Troch korún. Mních prežil, údajne zomrel prikovaný k stene temnice, „pekelný stroj“ vrchnosť spálila na námestí v Spišskej Belej. Ale poďme do súčasnosti. „Vyšlo nám viacero projektov,“ hovorí Štefan Džurný. „Konečne sme spolu s Podtatranskou vodárenskou spoločnosťou dokončili obecný vodovod. Obec mala 34 rokov iba úžitkovú vodu. Po kolaudácii zdroja v Majeroch sa situácia ešte zlepšila.“ Aj ďalšie plány v Červenom Kláštore sa týkajú vody. Obec chce vybudovať v poradí už druhú čističku odpadových vôd pri legendárnej Smerdžonke, kde voda kedysi liečila bohatých aj chudobných. Práca so skvalitňovaním zdrojov pitnej vody má pre rozvoj cestovného ruchu naozaj blahodarný význam. Obec je plynofikovaná, elektrifikovaná, je tu dostatok obchodov, služieb a nové pohodlné parkovisko. Cestovný ruch sa naozaj výrazne podpisuje pod rozvoj Červeného Kláštora. Návštevníci sa môžu ubytovať v hoteloch, penziónoch, ale aj na súkromí. Ľudia niečo zarobili a tak Červený Kláštor hýri farbami a pestrosťou, ktorú sme donedávna videli iba na poľskej strane Dunajca. Zajesť sa tu dajú skvelé goralské špeciality. Maketami goralov, ovečiek, krpami, kožušinami sú spestrené viaceré domy a ploty súkromníkov v a podnikateľov.

Voda je nutná, potrebné sú aj ďalšie veci

Keď hovoríme o budúcnosti, musíme hovoriť o vode. Obec chce z enviromentálneho fondu získať približne 6 miliónov Sk, aby odklonila vody, ktoré na jednom mieste katastra dlhodobo spôsobujú problémy.. Červený Kláštor spolupracuje aj s obcami v Poľsku. A je to spolupráca obojstranne prospešná. Získaný úspešný grant predstavuje 163 000 eur. Podstatou projektu je prepojenie Národnej kultúrnej pamiatky Červený Kláštor s dreveným kostolíkom na poľskej strane. Pôjde o rozšírenie turistického chodníka. Slovenská časť je ukončená, Poliaci by mali tú svoju ukončiť v jeseni toho budúceho roka. Všetky aktivity majú naozaj svoj význam. Pasažieri nemeckých a rakúskych autobusov sú v šoku, keď vidia, čo tu máme. Lesnou cestou beží koník s kočiárom, ľudia sa bavia a pozorujú okolie. Nádherné až rozprávkové skaly, flóru, riek. Cyklotrasy naozaj prebudia aj tie melancholickejšie povahy. Červený Kláštor má ako druhý v regióne čističku odpadových vôd. Príliv turistov prinieslo vybudovanie lávky cez Dunajec. Samozrejme, nie každý turista sa vie zmestiť do kože a tak

v Červenom Kláštore pribudli bezpečnostné kamery a pribudnú ďalšie. Na nábreží Dunajca bude bezpečnejšie.

Množstvo ďalších aktivít

Červený Kláštor sa nespolieha len na to, čo sa v obci vybudovalo a vymyslelo po stáročia., Pribudli tu ďalšie aktivity, ktoré oživujú tento kút Slovenska a lákajú turistov. Splav Dunajca je pochúťkou najmä v letnom období. V obci však vznikla tradícia aj zimného splavu tejto bystrej rieky a je podľa účastníkov rovnako úchvatná. Aj keď neoprén nemal nikto, vďaka domácim „tepelným zdrojom“ splav všetci šťastlivo prežili. Na vodu vyrazilo päť člnov, z toho dva raftové. Odvážlivci prekonali 8,5 km trasu za približne dve hodiny. V Červenom Kláštore sa rozmáha aj lyžiarsky šport, o.i. sa pri súťažiach oceňuje aj najlepší lyžiar. V Červenom Kláštore sa činia pamiatkári a ich práce budú obdivovať aj mnohé budúce generácie návštevníkov unikátnych pamiatok. Známu atrakciou je otvorenie vôd Dunajca, ktorá vždy priláka množstvo návštevníkov. Goralská muzička, guláš, tie vedia vždy urobiť svoje. Jednou z novinek je Pochod dobrej pohody, ktorý sa stal srdcovkou pre mnohých účastníkov tohto pochodu veselých recesistov. Zamagurské folklórne slávnosti sú už legendou a každoročne privítajú stovky návštevníkov. Sledovať vystúpenie folklórnych súborov pod Tromi korunami, je zážitok na celý život. Tak, ako pobudnúť len pár dní v tomto kraji, kde počuť dávne chorály mníchov, šepot vôňavých líp a veselý šum dravého Dunajca.

PAVOL HUDÁK

Podtatranské noviny číslo 6 (02. 02. 2010)

Lyžovať sa chodia k susedom

Č. KLÁŠTOR (plk) - O tom, že Červený Kláštor je centrom cestovného ruchu v Zamagurí, nikto nepochybuje. Dedinka s 221 obyvateľmi bola predčasom zaradená do kategórie obcí mimo pólov rastu, čo znamená, že sa nemôže uchádzať o väčšie prostriedky zo štrukturálnych fondov, a tak aj rozvoj tejto sezónnej aktivity, pri ešte stále chýbajúcej základnej infraštruktúre, je dosť problematický. Podľa slov starostu Štefana Džurného pred dvoma rokmi získali finančné prostriedky z Euroregiónu Tatry na informačné tabule, ktoré osadili medzi lávkou cez rieku Dunajec a kartuziánskym kláštorom. V uplynulom roku na tomto úseku kvôli bezpečnosti chodcov dokončili turistický chodník, ktorý by v tomto roku mal pokračovať k ďalšej kultúrnej pamiatke na poľskej strane, k drevenému kostolíku sv. Kataríny v Nižných Šromovciach. Partner z gminy Czorsztyn deklaroval, že ho dokončia do konca októbra. Tento projekt je spolufinancovaný Európskou úniou z prostriedkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja a štátnym rozpočtom. V súčasnosti v Červenom Kláštore dosť netrpezlivo čakajú na potvrdenie finančných prostriedkov z Úradu vlády SR, vďaka ktorým na Kvašných lúkach pribudne multifunkčné ihrisko s umelou trávou. Momentálne je to však všetko, čo obec v tomto roku pre rozvoj cestovného ruchu môže urobiť v rámci svojich finančných možností. Inak je Červený Kláštor odkázaný na skromné prostriedky z programu rozvoja vidieka. V tomto roku z neho získajú 73-tis. €, za ktoré chcú vybudovať chodník do Lechnice a miestnu

komunikáciu pre lokalitu, kde sa začala výstavba penziónov rodinného typu a rodinných domov - Kvašné lúky. Z enviroföndu by sa mali ujsť finančné prostriedky aj na rozšírenie kanalizácie pre lokalitu Kvašných lúk a Rybníka a z eurofondov prostredníctvom MH SR na verejné osvetlenie postavené na báze najmodernejšej technológie LED v celej obci. Čistiareň odpadových vôd na Smerdžonke (jednu ČOV obec Č. Kláštor už má vybudovanú a je už 3 roky prevádzkovaná) zasa čaká na projekt, ktorý by sa mal financovať v roku 2011 z programu cezhraničnej spolupráce Slovensko - Poľsko 2007 - 2013. Červený Kláštor v letnej sezóne navštívi denne aj 3 000 ľudí. „Zimná sezóna je oničom a zvlášť tohtoročná je veľmi slabá. V obecnom penzióne bolo ubytovaných iba minimum hostí. Máme v obci aj lyžiarsky vlek. Tomu však chýba vodný zdroj, zasnežovanie i ratrak na úpravu tratí. A tak domáci, ktorí si radi zalyžujú, chodia do poľskej Bialky, neďalekej Spišskej Starej Vsi, Spišských Hanušoviec, Jezerska, Niedzice,“ povedal nám Štefan Džurný.

Podtatranské noviny číslo 9 (23. 02. 2010)

Pod Bufarkom o pohár starostu

V lyžiarskom areáli Gemza pod Bufarkom v Spišských Hanušovciach sa prvú februárovú sobotu uskutočnil tretí ročník súťaže v obrovskom slalome o Pohár starostu obce.

V prekrásnom prostredí a za veľmi dobrého slnečného, no mrazivého počasia sa na podujatí zúčastnilo 80 lyžiarov. Súťažiaci absolvovali dve kolá, víťazmi sa stali pretekári s najlepším súčtom časov. Ako v predchádzajúcich rokoch, aj v tomto bol vyhlásený celkový víťaz, teda držiteľ pohára starostu – pretekár s absolútne najlepším časom. Tentoraz sa ním stal Tibor Lizák st. s časom 49,45 s. Poháre si odniesli i najlepší Spišskohanušovčan a najlepšia Spišskohanušovčanka. Medzi mužmi bol z domácich najlepší Jozef Sičár (55,62 s), v súťaži žien Ivetka Krempaská (59,86 s). Zvláštnosťou tohto podujatia je i kategória o najlepšie lyžujúceho starostu, ktorú už po tretíkrát vyhral starosta obce Červený Kláštor Štefan Džurný.

Výsledky: predškóláčky – 1. Lenka Kováčiková, 2. Radoslava Matláková, 3. Lucia Trebuňová. Predškóiaci – 1. Gabriel Haber, 2. Goran Gemza. Ml. žiačky – 1. Natália Pavláková, 2. Dominika Mišková, 3. Janka Krempaská. Ml. žiaci – 1. Andrej Majerčák, 2. Matúš Sičár, 3. Rastislav Marhefka. St. žiačky – 1. Anna-Mária Fečíková, 2. Simona Lizáková, 3. Iveta Krempaská. St. žiaci – 1. Tibor Lizák st., 2. Erik Grech, 3. Tomáš Čížik. Juniorky – 1. Mária Kostková, 2. Janka Sičárová, 3. Dominika Ružbaská. Juniori – 1. Patrik Grech, 2. Matej Ružbaský, 3. Peter Kriššák. Ženy – 1. Jana Krempaská, 2. Veronika Lizáková, 3. Mária Matláková. Muži: 1. Alexander Ružbašan, 2. Dominik Grech, 3. František Grech. Snoubordisti – 1. Peter Krempaský, 2. Matúš Galica, 3. Kamil Kmeč.

(kos)

www.dobrodruh.sk

Zimný splav Dunajca 2010

Druhý ročník zimného splavu Dunajca bol opäť zážitkom. Zišlo sa nás dovedna asi štyridsať. Hoci riadne mrzlo, počasie celkom vyšlo, no a tentoraz si päť ľudí aj zaplávalo...

Ako predošlý rok, aj teraz padla voľba na koniec januára, konkrétne na sobotu, tridsiateho. Z Bratislavy sme však vyrazili už v piatok, vrele očakávaní v Červenom kláštore. Cesta bola strašná. Zúrila snehová fujavica, cesty boli často prejazdne len s najväčšou opatrnosťou. Takže ďaleko k poľským hraniciam sme sa dostali až okolo desiatej večer. To nám už ale zúrivo vyzváňal telefón s typickou otázkou: „Kde ste?“ Stretnutie prebehlo v miestnom pohostinstve a po krátkom zvitanií sme sa presunuli ešte ďalej do obce Lesnica, na chatu Pieniny. Tá je v nádhernom prírodnom prostredí, neďaleko prístaviska pltií. Tu sme v počte šesť kusov, ďaleko od ostatných obydľí strávili nezabudnuteľný večer pri speve a gitare. Dnes už viem, ako krásne znie goralská hymna, pesnička „Goraľu“. Dlho do noci ju nezabudnuteľne pri svetle sviečok spieval náš kamarát Švajco. Vonku fučal vietor, padal sneh a prašťal mráz..

Zdruf a pod'ho na vodu

Ráno sme si spravili náladu dobrými raňajkami, ich súčasťou bol neodmysliteľný goralský prípitok „Zdruf“... Nato sa celá partia opäť presunula do Červeného kláštora, pred požičovňu raftov hlavného šéfa Drahoša Kuca. Postupne sa náš zišlo približne štyridsať a v dobrej nálade sme sa zvitáli najmä s kamarátmi zo spoločných splavov. Je naozaj zaujímavé, že keď ľudí spájajú spoločne prežité zážitky, pri ktorých sa treba spoľahnúť jeden na druhého, nehrá pri priateľstve čas žiadnu úlohu. Zvitanie je rovnako úprimné o mesiac, o dva, či rok alebo dva. Myslím, že na základe spoločne prežitých dobrodružstiev, vznikajú postupne tie naozaj pravé a silné vzťahy.

Na vodu sme sadli okolo jednej popoludní, počet plavidiel už presne neviem.

S panorámou Troch koruniek v pozadí nás čakal úsek dlhý približne 8,5 kilometra až do prístaviská v Lesnici. Hoci bola riadna zima, nesnežilo a viditeľnosť bola tiež dobrá. Hladina rieky bola pokojná, čiže malo ísť o technicky pomerne nenáročný splav. Nálada bola napriek zime od začiatku výborná. Na lodiach sa vtipkovalo, posádky jednotlivých člnov sa vzájomne doberali, sem tam zaznel spev. Kaňon Dunajca je nádherný počas celého roka. Či už si tunajšiu atmosféru vychutnávate ako peší turista, na bicykli alebo z paluby drevenej plte. A splavovať Dunajec v zime na nafukovacom člne, to je skutočne zážitok. Pohľad na zasnežené skaly a vrcholky okolitých kopcov... Na strane jednej aj dávka

rešpektu, na strane druhej radost', že práve v tejto chvíli som tu, na správnom mieste.

Mrazivý kúpeľ

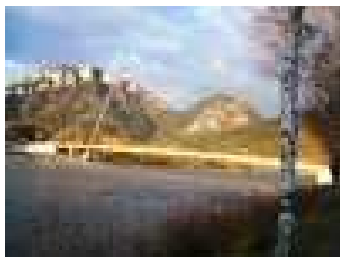
Tento rok postupne päť ľudí vypadlo z člnov a okúsilo príchut' ľadového osvieženia. Ťažko povedať, či šlo o technickú chybu alebo nesústredenosť. Po tom nikto nepátral, podobné veci proste ku splavom patria. Všetko však bolo dobre zorganizované. Chalani boli hneď vyťahnutí z vody, prirazilo sa k brehu, prezliekli sa do suchého. Počas cesty nás na úsekoch, kde to bolo možné, sprevádzalo podporné vozidlo. Stroskotancov hneď naložili do vykúreného auta. Tí, ktorí sa vykotili na ťažko prístupných miestach boli prezlečení do suchého, prelození do najrýchlejších člnov a bleskovo dopravení do cieľa. Dobrá nálada napriek tomu po celý čas nikoho neopúšťala. Nikomu sa nič nestalo a všetko skončilo bez následkov na zdraví. V prístavisku v Lesnici sme naložili člny na prives a všetci vyrazili do už známej chaty Pieniny na teplé občerstvenie. Večer sa tu konala zábava všetkých zúčastnených a pozvaných, spojená s premietaním filmov a veselicoou do skorých ranných hodín. Myslím, že išlo o veľmi dobre zorganizovanú akciu a naše poďakovanie smeruje všetkým kamarátom do Červeného Kláštora a okolia. O rok sa koncom januára koná v poradí už tretí ročník Zimného splavu Dunajca, tak snád' sa všetci stretne opäť a ešte v hojnejšom počte. Ak sa rozhodnete zúčastniť, nerobte si starosti s vodáckou výstrojou ani člnom. Všetko zabezpečí organizátor Drahoš Kuc, ktorého stačí kontaktovať na webovej stránke www.rafting-pieniny.sk. Len pripomeniem, že v okolí sa dá aj dobre zalyžovať v zimnom stredisku v Bachledovej doline alebo na Jezersku. Nezabudnite si preto zobrať aj lyže. Snád' sa teda o rok opäť všetci stretne...

Autor: jozef terem

.....

Podtatranské noviny číslo 16 (13. 04. 2010)

Mizerný vlašajšok nedáva zabudnúť

Č. KLÁŠTOR (plk) – Poľskí pltníci vyrazili na Dunajec prvý aprílový deň, pltníci z Červeného Kláštora a z Majerov tento štvrtok, pltníci zo Sp. Starej Vsi až 1. mája. Ako nás informoval Ing. Pavel Petřík, spolujiteľ Pltníctva Dunajec v Červenom Kláštore, na sezónu sa už dlhšie pripravujú. Zatiaľ budú Dunajec splavovať z Červeného Kláštora do Lesnice so šiestimi plťami. V júli a v auguste k nim pribudne ďalších dvanásť. Ceny za splav v tomto roku meniť nebudú. Turisti u nich nájdu dobrú reštauráciu, ubytovanie, požičovňu bicyklov, od mája k plťiam pribudne ďalšia možnosť splavovania - rafting. Ich program môže vhodne doplniť návšteva kartuziánskeho kláštora či výlet na Tri koruny alebo do Pienin. Na prichádzajúcu sezónu však pozerajú trochu s obavami. Ako nám povedal Pavel Petřík, tá uplynulá bola pre nich horšia ako zlá, veď s tržbami klesli nie o tretinu, ale na tretinu. Podieľalo sa na tom množstvo okolností, turisti vyplašení prijatím eura, smrteľná nehoda, ktorá zanechala zlú reklamu, svetová kríza i počasie. Nečudo, že do novej sezóny si prajú, aby sa nič z toho už

nezopakovalo. Na záver Pavel Petřík upresnil, že síce ich pltníci vyštartujú na Dunajec už tento štvrtok, ale slávnostné otvorenie sezóny so všetkým, čo k tomu patrí, sa bude konať až posledný aprílový víkend, 24. apríla. Sezónu pripravuje aj Združenie pltníkov Dunajec – Majere. Podľa slov konateľa Rudolfa Veličku, sú na turistov pripravení zareagovať hoci aj ihneď, podľa požiadavky, pretože podľa plavebného poriadku sa Dunajec môže splavovať od 1. apríla. Čakajú len, kedy sa sezóna trochu viac rozbehne a vtedy bude na vode aj pätnásť pltí. Ani on sa nerád vracia k vlašajšku. Prijatie eura Zamagurčanom vlni nepomohlo, naopak, zapríčinilo 50-percentné zníženie počtu Poliakov, Čechov i Maďarov. Pri prognóze na túto sezónu tiež nie je veľký optimista. „Keď sú Vysoké Tatry prázdne, ani u nás nikto nie je, lebo turisti k nám prichádzajú práve z Vysokých Tatier,“ povedal Rudolf Velička.

Peniaze na opravy pamiatok

SP. BELÁ/Č. KLÁŠTOR (pnr) – Nedávne výjazdové rokovanie vlády v St. Ľubovni prinieslo do rozpočtu Sp. Belej 120 000 €. Podľa informácie primátora Š. Bieláka sú to účelové peniaze na opravu nehnuteľných kultúrnych pamiatok v meste. Použijú ich na obnovu exteriéru, najmä fasády a strechy rímskokatolíckeho kostola sv. Antona Pustovníka. Naprázdno neobišiel ani kláštor kartuziánov v Č. Kláštore, na rekonštrukciu ktorého vláda venovala 96 000 €. Riaditeľ kláštora Milan Gacík uviedol, že

finančné prostriedky sa použijú na rekonštrukciu tých častí, na ktorých sa najviac podpísal zub času. „Investujeme ich do reštaurovania oltára, vo veľmi zlom stave máme dva mníšske domčeky a tiež kamenné torzá bývalých nízkych domčekov,“ povedal Gacík. Peniaze chcú použiť aj na prerobenie vstupu kláštora, ktorý presunú do inej časti, aby sa vytvoril väčší priestor pre múzejnú expozíciu. V budúcnosti sa chce nezisková organizácia Cyprián, ktorá je správcom kláštora, uchádzať o ďalšie finančné prostriedky. „Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny plánujeme požiadať o financie na vytvorenie Cypriánovej dielne. Najväčší záujem máme o výzvu v rámci Regionálneho operačného programu - zhodnotenie kultúrneho dedičstva v regiónoch,“ priblížil vyhliadky riaditeľ. Kláštor sa bude uchádzať o najvyššiu možnú dotáciu vo výške 2,48 milióna eur. Ak by ju získal, finančné prostriedky by pokryli všetky „boľavé“ miesta. Okrem toho očakávajú podporu vo výške 160 000 eur z grantového programu Ministerstva kultúry SR Obnovme si svoj dom.

Na rekonštrukciu Kláštora kartuziánov vyčlenila vyše 96.000 eur

Riaditeľ kláštora Milan Gacík pre TASR uviedol, že finančné prostriedky sa použijú na rekonštrukciu častí kláštora, na ktorých sa najviac podpísal zub času.

„Predovšetkým je to na reštaurovanie oltára, vo veľmi zlom stave máme dva mníšske domčeky a tiež kamenné torzá bývalých nízkych domčekov,“ priblížil Gacík. Peniaze chcú tiež použiť na prerobenie vstupu kláštora, chcú ho

presunúť do inej časti, aby sa vytvoril väčší priestor pre múzejnú expozíciu.

„Kláštor by mal byť o zážitku, mal by byť tajomný a vzácny a my chceme tento zámer v budúcnosti udržať aj vďaka finančným prostriedkom. Mal by mať predovšetkým duchovnú pozíciu a zároveň z expozícií by sa mal návštevník dozvedieť

niečo z histórie kláštora, " opísal Gacík.

Priemerný počet návštevníkov sa v tomto kláštore pohybuje od 48.000 do 50.000, avšak v minulom roku to bolo o čosi menej. Ani kláštora sa nevyhol dopad hospodárskej krízy a zasiahlo ho tiež zavedenie novej meny.

V budúcnosti má nezisková organizácia Cyprián, ktorá je správcou kláštora, v pláne uchádzať sa o ďalšie finančné prostriedky. „Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny chceme požiadať o prostriedky na vytvorenie Cypriánovej dielne. Najväčší záujem máme o výzvu v rámci Regionálneho operačného programu, zhodnotenie kultúrneho dedičstva v regiónoch, " priblížil vyhladky riaditeľ. Kláštor sa bude uchádzať o najvyššiu možnú dotáciu vo výške 2,48 milióna eur. Ak by ju získal, finančné prostriedky by pokryli všetky "boľavé" miesta. Okrem toho očakávajú podporu vo výške 160.000 eur z grantového programu Ministerstva kultúry SR Obnovme si svoj dom.

„Nie som v Červenom Kláštore prvý raz, je tu ideálne miesto pre rozvíjanie cestovného ruchu, treba ešte veľa investovať, ale je to najlepší príklad toho, ako sa dá spojiť krása prírody s kultúrnou pamiatkou, " povedal pre TASR minister kultúry Marek Maďarič.

Rekonštrukčné práce, na ktoré kláštor získal prostriedky, by sa mali začať v lete tohto roku. Najväčšia čiastka sa použije na oltár v Kostole sv. Antona Pustovníka.

„Dnes po krátkej obhliadke musím konštatovať, že kláštor má neuveriteľný potenciál, budem preto nahovárať pána ministra kultúry, aby Červený Kláštor, možno aj do konca tohto volebného obdobia, bol ešte raz na stole vlády, " povedal premiér Robert Fico.

.....

Otvorenie letnej turistickej sezóny 2010 dňa 24.04.2010

Program

- **10:30-11:15** - Kostol sv. Antona v Kláštore kartuziánov:

Príhovor k medzinárodnému dňu pamiatok a historických sídel

Odovzdanie Ceny Pamiatkového úradu SR 2010

Koncert vokálneho zboru „Gregoriána Košice“

- **11:15-13:15** - Vystúpenie folklórnych súborov „Pieniny“ (dospelí, deti), „Maguranka“, „Zamyškovci“, moderované ľudovým rozprávačom, s možnosťou ochutnania jedál ponúkaných miestnou kuchyňou.
- **13:15-13:45** Slávnostné otvorenie letnej turistickej sezóny na prístavisku Pod lipami v Červenom Kláštore
- **13:45-15:45** Splav rieky Dunajec plťami do Lesnice
- **15:45-17:30** Spoločenské stretnutie na chate Pieniny v Lesnici spojené s krstom knihy „Za vôňou Zamaguria a Pienin“

Splav na plti a spoločenské stretnutie je zabezpečené pre pozvaných hostí, ostatní účastníci otvorenia sa ho môžu zúčastniť (v rámci kapacitných možností zariadení a prevádzok) za poplatok 6 EUR, a občerstvenia za úhradu.

Hlavní organizátori: Združenie pre rozvoj regiónu Pienin a Zamaguria

Obec Červený Kláštor

Obec Lesnica

CYPRIAN, n. o.

Správa Pieninského národného parku

Spoluorganizátori: Chata Pieniny Lesnica

1. pltnícka spoločnosť Červený Kláštor,

Združenie pltníkov Červený Kláštor,

Združenie pltníkov Majere

Rekreačné zariadenie Dunajec Červený Kláštor

.....

Podtatranské noviny číslo 21 (18. 05. 2010)

Zamagurské slávnosti už tento víkend

ČERVENÝ KLÁŠTOR (mna) – Rokmi sa opakujúce zlé počasie počas trvania Zamagurských folklórnych slávností viedlo ich organizátorov k zmene termínu ich konania. Tento rok sa tento najväčší folklórny sviatok v regióne uskutoční o mesiac skôr, teda už najbližší víkend. Okrem folklórnych súborov zo Slovenska a Poľska diváci uvidia aj vystúpenia folkloristov z Česka a Gruzínska. Pod Tromi korunami sa predstaví viac ako 800 účinkujúcich a 24 remeselníkov, medzi ktorými nebudú chýbať rezbári, tkáči, drotári či keramikári. Tento rok budú slávnosti venované regiónu Liptova. Do Červeného Kláštora teda prídu nielen folkloristi či remeselníci z tohto susedného regiónu, no Liptov predstaví aj svoje gastronomické špeciality. Zmenou oproti minulému roku je, že organizátori vylúčili z areálu slávností piatkové a sobotňajšie diskotéky, ktoré nahradia ľudové veselice. Hudobným hosťom festivalu bude kapela Desmod, ktorej koncert je pripravený na piatkový večer od 20.30 h. Podľa slov Ladislava Havlíka, riaditeľa Podtatranského osvetového strediska, ktoré je hlavným organizátorom Zamagurských folklórnych slávností, pripravení budú aj na mokrú alternatívu a v prípade nepriaznivého počasia sa program slávností, tak ako vlni, presunie do kultúrneho domu v Spišskej Starej Vsi.

.....

KORZÁR 22.05.2010

Zamagurie nadchli umelci z Gruzínska

Počasié nakoniec nepokazilo Zamagurské folklórne slávnosti. Ľudí tentoraz okrem iných nadchli folkloristi z Gruzínska, ktorí hrajú, spievajú a tancujú úplne inak ako my.

ČERVENÝ KLÁŠTOR. "K atmosfére prispieva aj rozbúrená voda v Dunajci, ktorá je podľa domácich aj o tri metre vyššia. Cítim sa tu veľmi príjemne, toto sú jedny z najkrajších slávností, ktoré poznám," povedal Popradčan Rastislav Krupka, ktorý sa práve nalod'oval na plť. Po plavbe sa tešil na prehliadku ďalších súborov.

Spokojný je aj dramaturg podujatia Juraj Švedlár. Potešilo ho aj počasie tesne po pondelkových povodniach v oblasti, ktoré neprekazilo žiadny program. "Ľudia sa tešili, zabávali. Veľký ohlas mali gruzínski folkloristi, ktorých folklór je úplne odlišný od toho nášho. Je spätý s koňmi, pastierstvom, vidno tam tú kozácku tradíciu. Páčili sa však všetky súbory, čo tu boli - či tohtoroční hostia z Liptova, z Bratislavy, či domáce goralské súbory, či už z našej, alebo poľskej strany hranice," povedal Švedlár.

.....

Podtatranské noviny číslo 22 (25. 05. 2010)

Zamagurské slávnosti v daždi i slnku

SP. STARÁ VES (mna) – Dážď bol hádam najväčším strašiakom pre organizátorov Zamagurských folklórnych slávností. Ved' práve kvôli upršanému počasiu niekoľko uplynulých rokov ich termín presunuli o mesiac skôr. Napokon s ich 34. ročníkom, ktorý sa konal počas minulého víkendu, bol ich hlavný organizátor Podtatranské osvetové stredisko v Poprade spokojný, a to aj napriek sobotňajšiemu dažďu i niektorým drobným zmenám v programe. Veľký úspech mal u publika folklórny súbor Šarišan z Prešova. Tí, ktorí sa tešili na Annu Hulejovú, boli nakoniec sklamaní, keďže zo zdravotných dôvodov známa speváčka folklórnych piesní z Liptova nakoniec do Červeného Kláštora neprišla. Na pódiu ju tak nahradil známy Peter Stašák. Na Zamagurských folklórnych slávnostiach si 30 rokov od svojho vzniku pripomenul folklórny súbor Maguranka zo Spišskej Starej Vsi. Pri jeho vzniku vtedy stál Viktor Majerík spolu s Darinou Zelinovou. A aj napriek tomu, že súbor v roku 1990 svoju činnosť prerušil kvôli absentujúcemu záujmu zo strany folkloristov, o šesť rokov na to Starovešťania už opäť svojím tancom a spevom rozdávali radosť. Na slávnostiach sa okrem ďalších súborov zo Slovenska, Čiech, Poľska a Gruzínska predstavil aj vlani založený spevácky súbor z Osturne. Zamagurské folklórne slávnosti boli zároveň príležitosťou pre v Bratislave pôsobiaci Klub Zamagurčanov, ktorý ocenil najlepších študentov z gymnázia v Spišskej Starej Vsi – Zuzku Kriššákovú a Ondreja Pisarčík

.....

Mesto Spišská Stará Ves v spolupráci s obcami Č. Kláštor a Majere pod hlavičkou Združenia pre rozvoj Pienin a Zamaguria spoločne realizuje prípravné práce až do štádia vydania stavebného povolenia na plánovanú výstavbu cyklotrasy Sp. St. Ves – križovatka pred hotelom Eland – Červený Kláštor. Geodetické práce už majú za sebou a po majetkovo-právnom vysporiadaní sa predpokladá vydanie stavebného povolenia.

.....

Vydarený deň pod Tromi korunami

Za posledné štvrtstoročie sa 18. apríl z iniciatívy ICOMOS, medzinárodnej rady pre pamiatky a sídla v celom kultúrnom svete vníma ako Medzinárodný deň pamiatok. Tohtoročnú tému zamerl na kultúrne dedičstvo spojené s poľnohospodárstvom. Podujatie sa uskutočnilo v

chráme kláštora kartuziánov koncom apríla. Katarína Kosová, generálna riaditeľka Pamiatkového úradu SR, zhodnotila rok 2009 v aktivitách Červeného kláštora. V investičnej zložke ocenila práce spojené s obnovou bývalého hospodárskeho objektu, v ktorom už slúžia nové sociálne zariadenia a viacúčelová spoločenská a kongresová sála. V kostole pribudol reštaurovaný obraz sv. Bogumila a kríž s Kristom. V tomto roku chcú dokončiť obnovu objektu ubytovania a budú reštaurovať hlavný oltár v kostole sv. Antona Pustovníka z roku 1749. Milan Gacík, riaditeľ neziskovej organizácie Cyprián, prevádzkovateľ kláštora informoval o dokončení filmu Lietajúci Cyprián – príbeh o najznámejšom mníchovi kláštora, ktorý tu žil v 18. storočí (premiéra bude v Bratislave 29. júla a postpremiéra v areáli kláštora koncom augusta, resp. začiatkom septembra). Na kultúrne dedičstvo spojené s poľnohospodárstvom, na ktoré počas dvoch dekád zamerali pozornosť aj celosvetové organizácie, najmä UNESCO a ICOMOS, upozornila Viera Dvořáková, vedúca odboru pamiatkových území z Pamiatkového úradu SR v Bratislave: „Výsledky ich úsilia poukazujú na to, že hodnotné a významné súčasti tradičného vidieckeho života, napríklad tradičného obydlija a hospodárske usadlosti, sady, mlyny, terasy s poľami a lúkami, zavláčovací systémy a studne, ale aj tradičné slávnosti, strava a stáročia kultivovaná krajina patria ku kultúrnemu dedičstvu, aj keď sú doposiaľ možno menej systémovo chránené.“

Kubko GORAL

Podtatranské noviny číslo 25 (14. 06. 2010)

Prívalové dažde v uplynulých dňoch poškodili červeno značený turistický chodník vedúci z Červeného Kláštora do Lesnice v Pieninskom národnom parku. Na viacerých miestach sa na chodník zosypali kamenné lavíny. V jednom mieste sa časť chodníka zosunula do rieky Dunajec. Napriek tomu je chodník v Prielome Dunajca priechodný. Peších a najmä cykloturistov Štátne lesy Tatranského národného parku ako správca chodníka však upozorňujú na zvýšenú opatrnosť v týchto úsekoch

Pochod dobrej nálady

Č. KLÁŠTOR (red) - Minuloročný začiatok júna bol v Pieninách a na Dunajci rušný napriek tomu, že aj na návštevnosti zamagurských turistických lokalít sa už vtedy negatívne podpisovala hospodárska kríza. Ku kríze sa tohto roku pridala takmer trvale nespľavne zdvihnutá hladina cezhraničnej rieky hatiaca príliv turistov. Napriek tomu všetci poskytovatelia produktov a služieb v cestovnom ruchu v tomto krásnom kraji dúfajú, že sezóna sa rozbehne skôr, ako sa skončí. Snažia sa o to aj organizovaním podujatí, ktoré by ich mali pomôcť spropagovať a návštevníkom spríjemniť pobyt. Jedným z lákadiel návštevy Zamaguria sa už po piatykrát stane Pieninský pochod dobrej nálady. V sobotu 19. júna z pltnice na Majeroch od 10.00 do 14.00 h vyrazia stovky pochodu a dobrej nálady chtivých veľkých i malých na ďalších sedem občerstvovacích zastávok v obciach Červený Kláštor a Lechnica s prechodom na poľskú stranu po lávke do Nižných Šromowiec. Už tradične celý pochod vyvrcholí v areáli rekreačného zariadenia Dunajec s bohatým kultúrnym programom. Okrem iných sa v ňom predstaví aj Katka Koščová či divadlo Drak z Prešova s piesňami známeho muzikálu Na skle maľované.

Podtatranské noviny číslo 29 (13. 07. 2010)

Kláštor bude samostatným múzeom

ČERVENÝ KLÁŠTOR (plk) – Prvý júlový týždeň Červený Kláštor už dýchal letom, ktoré sem prilákalo nepočtené skupinky turistov. Vidieť ich bolo pri pltnici, v neďalekých kúpeľoch, v kartuziánskom kláštore i v autocampingu. Pomerne veľa mladých z druhého brehu Dunajca sme stretali na bicykloch, motať sa po cestách, cestičkách i chodníčkoch. V sumáre nie veľa, ale po mokrom začiatku sezóny priniesli aspoň akú-takú nádej, že v nasledujúcich týždňoch tu bude živšie.

Ako nás na nádvorí kláštora informoval PhDr. Milan Gacík, riaditeľ n. o. Cyprián, ktorá spravuje kultúrnu pamiatku, fyzickú tvár kláštora menia už štvrtý rok. „Pred tromi rokmi sme v Kostole sv. Antona pustovníka otvorili reštaurovanú hlavnú loď a teraz v máji sme začali s reštaurovaním oltára. Finančne nám k tomu dopomohla nadácia VÚB, od ktorej Pamiatkový ústav SR získal peniaze, ale tiež verejná zbierka, ktorú sme v kláštore zorganizovali. Oltár teraz reštaurujú pracovníci Oblastného reštaurátorského ateliéru v Levoči. Jeho statickú časť plánujú dokončiť v decembri, potom by mali začať reštaurovať plastiky. Ak všetko dobre dopadne, o rok môžeme predstaviť kostol v zreštaurovanej podobe. Do budúcnosti zostanú na reštaurovanie iba dve bočné kaplnky, čo je otázka takých troch, štyroch rokov,“ uviedol. Milan Gacík nám prezradil aj ďalšiu novinku. Ak bol kartuziánsky kláštor doteraz len pobočkou Východoslovenského, či starolubovianskeho múzea, onedlho bude samostatným múzeom.

„V súčasnosti dotahujeme všetky veci tak, aby to bolo múzeom so všetkým, čo k nemu patrí. Štatút samostatného múzea nám umožní uchádzať sa o väčšie prostriedky než doposiaľ. Napríklad v októbri čakáme na výzvu, ktorá súvisí so zvyšovaním kultúrneho potenciálu v regiónoch, viazaného na muzeálne objekty. Máme pripravený projekt, ktorý sumou 2,5 mil. € by nám mal pomôcť na kláštore dokončiť výmenu strešných krytín. Zatiaľ sa nám ich podarilo obnoviť iba štvrtinu. Zmeniť systém financovania je potrebné aj preto, lebo posledné roky ukázali, že časť infraštruktúry po piatich desaťročiach treba kompletne vymeniť. Plánujeme zrušiť centrálnu vykurovanie 12 objektov a nahradiť ho separovaným, čo prinesie ďalšie úspory. Súčasťou projektovej dokumentácie je tiež rozšírenie múzejnej plochy o dve nádvorcia a jeden objekt. S tým súvisí zmena vstupu do múzea, na ktorej momentálne pracujeme, takže návštevníci si vstupenky v nových priestoroch kúpia už začiatkom augusta. Je len otázka dní, keď sprevádzkujeme objekt s kongresovou sálou, sociálnymi zariadeniami, nad ktorými do konca roka pribudne aj šesť izieb pre hostí,“ povedal Milan Gacík.

Reštaurovanie kartuziánskeho kláštora je jedna časť činnosti n. o. Cyprián, druhá, rovnako dôležitá i namáhavá, sa týka turistov a sezóny. Ako konštatoval Milan Gacík, doposiaľ absolvovali Zamagurské slávnosti i Pieninský pochod dobrej nálady, ktorý dopadol nad ich očakávanie. V júli tieto aktivity trochu ustanú, ale už v auguste budú pokračovať druhým ročníkom prehliadky divadelných súborov. V septembri sa návštevníci, ale i domáci môžu tešiť na postpremiéru filmu Lietajúci Cyprián, ktorá sa uskutoční za prítomnosti množstva celebrit, ale tiež na Kláštornú slávnosť. Tohto roku sa na nej predstavia zamagurské obce Malá Franková, Veľká Franková, Osturňa. Z poľskej strany slovenský Kacvín a Krempachy.

Podtatranské noviny číslo 30 (20. 07. 2010)

Cypriánov veľký prelet Slovenskom

Č. KLÁŠTOR (plk) - Legenda priťahuje, legenda predáva. Červený Kláštor ju má o lietajúcom mníchovi Cypriánovi, ktorý

sa teraz pripravuje, aby vo filmovej podobe obletel celé Slovensko. Ako nás informoval Milan Gacík, riaditeľ n. o. Cyprián, ktorá spravuje kláštor kartuziánov, bodkou za ich marketingovými aktivitami bol videoklip Zuzany Smatanovej s úspešnou pesničkou, ktorá sa rýchlo usadila v našich rádiách. Už v stredu na budúci týždeň režisérka filmu Mariana Čengel-Solčanská pokrstí v Bratislave knižne spracovaný scenár, ktorého je tiež autorkou. Samotná premiéra filmu Lietajúci Cyprián sa uskutoční v Bratislave 27. júla. Ďalších 6 týždňov sa bude film premietat' v sieti Cinemax, čo znamená, že ho v tomto období uvidia diváci v Poprade a iných väčších mestách. Červenému Kláštore sa ušla postpremiéra, ktorá sa uskutoční v kláštore v piatok 10. septembra. Na nej sa diváci budú mať možnosť stretnúť s tvorcami a hlavnými predstaviteľmi filmu. „Ešte predtým by som však rád na koncerte v Č. Kláštore privítal Zuzku Smatanovú. Možno sa to podarí,“ povedal Milan Gacík, ktorý upresnil, že film trvá hodinu a štyridsať minút. Na jeho premietanie je zabezpečená špičková technika, lebo ani miestnym ľuďom ho nechcú prezentovať v podmienkach obyčajného domáceho kina. Plátno bude natiiahnuté medzi mníšskymi domčekmi na treťom nádvorí, kde sa film nakrúcal. Snahou M. Gacíka bude pritiahnúť na postpremiéru aspoň po jednom hercovi z každej koprodukčnej krajiny. Zatiaľ, teoreticky, by sme sa tu mohli stretnúť s Markom Igondom, Alexandrom Domogarovom, Pawlom Malaszynskim, Radoslavom Brzobohatým, Lukášom Latinákom, Vladimírom Javorským, Ivanom Palúchom, Ivanom Romančíkom, Lukácsom Bicskeyom, Erikom Ollom. Ani postpremiérou sa let Cypriána nekončí, pretože z neho ešte bude urobený dvojdielny televízny film a pred Vianocami by sa mal objaviť aj v predaji na bežných nosičoch DVD. Prakticky to znamená, že by sa mal dostať do každej domácnosti. Milan Gacík je odborník, zapravdu dá aj druhej strane verejnosti. „Legendy a mýty sú fajn, aj ich budeme živiť, ale predsa im len pristrihneme krídla tak, ako ich kedysi pristrihli Cypriánovi,“ povedal nám a dodal, že do konca júna by sa mal vytvoriť tím ľudí, ktorí budú pracovať na historických reáliách kartuziánsko-kamaldulského kláštora. Ich výsledkom bude nová monografia o tejto najväčšej zamagurskej pamiatke, ktorá doplní chýbajúce a skoriguje existujúce informácie, časom, ľuďmi, úmyselne, neúmyselne často skreslené. Na svoje by si v nej mali prísť predovšetkým odborníci, milovníci histórie a faktov.

.....

Podtatranské noviny číslo 27 (29. 06. 2010)

Lietajúci Cyprián už onedlho

Č. KLÁŠTOR (pnr) - Režisérka nového slovenského filmu Mariana Čengel Solčanská nakrúcala s kameramanom Lacom Janošťákom predminulý pondelok v magických priestoroch Červeného kláštora a v Pieninskom národnom parku videoklip k piesni autorky a interpretky Zuzany Smatanovej Lietajúci Cyprián. Skladba je už niekoľko týždňov nasadená vo viacerých rádiách. Režisérka o koncepcii videoklipu povedala, že jeho základom bolo prepojenie filmu a interpreta prostredníctvom jednotného priestoru. Zuzana sa pohybovala na autentických miestach vzniku filmu, jej reálne spievanie a prirodzený zjav by mal evokovať „náhodného sprievodcu legendou“. Film Legenda o Lietajúcom Cypriánovi, ktorý sa dokončuje práve počas týchto dní, bude mať premiéru v kinách 29. júla.

.....

Lietajúci mních Cyprián prežil peklo!

Zdroj: Plus JEDEN DEŇ 24. júl 2010, 17:30

Zdroj: Magic Seven Slovak Cyprián po rodinnej tragédii nájde vieru v Boha.

Do kín prichádza historicko-dobrodružná snímka LEGENDA O LIETAJÚCOM CYPRIÁNOVI, ktorá sa s divákom nebude maznať. Scény, v ktorých hercov st'ahujú z kože, odtínajú ruky, bijú sa, ale aj vraždia, sú určené pre silné žalúdky.

Mnísi pred bránou Červeného Kláštora nájdu postreleného muža, ktorý je na pokraji smrti. Zoberú ho medzi seba a vyliečia ho. Mnísi tušia, že tento človek si doslova prešiel peklom a zažil strašné veci. Po tom, ako sa z fyzickej stránky dá dokopy, začína sa od mníchov učiť.

Celý čas pri ňom stojí aj mladá sirota Martin, ktorého v kláštore vychovávajú z dobrej vôle. Neznámy si pokojný život zamiluje a mnísi ho nazývajú Cypriánom. Do tajomstiev a liečivých účinkov rastlín sa natoľko zahĺbi, že jeho schopnosti sa roznesú široko-d'aleko.

Navyše, Cyprián začne experimentovať aj s lietaním... „Je to film o láske, hľadaní, utrpení, boji, smrti, nádeji... O ľudskom fanatizme, krutosti a viere. O tom, že ľudstvo sa nemení a že láska v dávno stratených storočiach bola rovnako prudká ako dnes,“ povedala o svojom diele režisérka Mariana Čengel Solčanská.

Vo filme okrem Marka Igonda v hlavnej úlohe uvidíte aj Pawla Malaszyńského, Alexandra Domogarova, Radka Brzobohatého, Lukáša Latináka, Ivana Romančíka a iných.

Kto bol skutočný Cyprián?

Žil v 18. storočí a bol to rádový mních v kláštore v Červenom Kláštore, neďaleko poľských hraníc. Bol mimoriadne vzdelaný a študovaný a venoval sa písaniu vedeckej literatúry aj beletrie. Najviac ho však preslávil herbár, ktorý obsahuje aj poznámky o liečebných účinkoch rôznych rastlín. Fascinovalo ho aj lietanie a vraj si zostrojil umelé krídla...

PLUS 7dní 23.07.2010

Lietajúci Cyprián

Mních z Červeného Kláštora možno naozaj lietal v oblakoch, možno len v snoch

Bol som v Spišskej Belej na námestí, keď tam z príkazu nitrianskeho arcibiskupa Ladislava Mattyasovszkého z Markušoviec spálili čertov voz. Aparát zhotovil istý fráter Cyprián z lechnického kláštora, ktorý podľa červených skál, z ktorých je postavený, ľud volá Červený Kláštor. Pri spálení bolo mnoho ľudí a zastavili sa aj ctihodní kanonici zo Spišskej Kapituly. Fráter Cypriánus si pripol čertovu mašinu na vrchu Troch korún a s jej pomocou doletel až k Morskému oku. Pán biskup nebol pri exekúcii prítomný, ale nemali sme možnosť ani vidieť mnícha, ktorého odviekli na miesto, odkiaľ už viac neuvidí hory a nebude v pokušení, aby znovu lietal...

Tol'ko hovorí o „čertovej mašine“ zápis, od ktorého sa odvíja jeden z najlákavejších príbehov našej histórie - o lietajúcom mníchovi Cypriánovi, ktorý si mal zostrojiť krídla a na nich vzlietnuť z neďalekých brál Troch korún. Podľa jednej verzie letel raz, podľa ďalšej dvakrát, raz mal letieť ponad jazero Morské oko v poľských Tatrách, pričom ho za trúfalosť zrazil anjel bleskom na zem, inokedy mal doletieť až k našim Tatrám, kde sa zamiloval do víly, v inom variante zasa do dcéry pastiera zo Zeleného plesa...

Cyprián:

Dôkazov je pramálo, a tak sa legendám medze nekladú. Lietajúci mladík láka fantáziu ľudí už celé storočia, dnes sú to turisti, ktorí navštevujú jedinečný kraj, ale aj režisérka, ktorá najnovšie o Cypriánovi nakrútila film. Keďže neexistuje ani žiadny náčrt tajomného prístroja, ľudia si ho predstavujú v mnohých podobách, najčastejšie ako akýsi predpotopný klzák, na ktorom sa mních odvážil prekonať zemskú príťažlivosť. Aj samotný zápis je dosť neistý, nejde totiž o pôvodný záznam, v archívnej listine z čias okolo roku 1760 ho mal podľa jedného levočského historika po latinsky zaznamenať iný muž, istý rimavskosobotský profesor.

V každom prípade išlo o zaujímavého človeka, ktorý pôsobil na zaujímavom mieste. A tak vari ani nie je také dôležité, či Cyprián naozaj lietal, alebo nie. Na svoju dobu to musel byť veľmi vzdelaný muž, čo dokumentuje jedinečný herbár, ktorý sa uchoval. Na 97 stranách uvádza až 272 rastlín, mnohé z našich hôr, ale aj zo vzdialenejších končín. Herbár navyše napísal štvorjazyčne - v gréčtine, latinčine, nemčine a miestnom nárečí. Pri väčšine bylín je uvedený aj ich liečivý účinok. „Je škoda, že dodnes nebol herbár vydaný knižne, veď o takú knihu by bol istotne záujem,“ hovorí vedúca múzea v Červenom Kláštore Mária Labantová. Dodáva, že Cypriánovo Herbarium vznikalo počas jeho pôsobenia v kláštore, kde bol správcom lekárne v rokoch 1756 - 1775.

Všestraný:

Cyprián však zďaleka nebol len teoretik uzavretý medzi múrmi kláštora, liečil ľudí v kláštornej ošetrovni, ale aj v celom okolí, počas života bol aj jediným chirurgom pre celé Zamagurie. Okrem botaniky a liečby sa venoval aj astronómii, alchýmii, ba bol aj zručným sklárskym majstrom, na základe čoho sa ujalo preňho pomenovanie „majster tisícich umení“. Labantová podotýka, že Cyprián musel získať široké vzdelanie a rôzne vedomosti, študoval v Čechách aj Poľsku: „Bol nesporne aj v Taliansku, keďže k menu si uvádzal Italus. Práve tam vraj mohol naraziť aj na informácie o lietaní, o ktoré sa zaujímal aj Leonardo da Vinci,“ dodáva Labantová. „Možno aj preto mu prideliili túto mnišsku samotu, aby mohol lietať len v snoch...“

A samota to bola skutočne dokonalá. Veď napokon, samotný Červený Kláštor bol schválne založený a vybudovaný už pred stáročiami „na konci sveta“, čo bolo v súlade so zámerom pre život pustovníkov. Apropos, názov Červený Kláštor sa začal používať až v neskoršom čase v súvislosti s farbou striech kláštorných budov a tehál, z ktorých ich postavili. V najstarších prameňoch sa uvádza ako Dom Doliny svätého Antona, neskôr sa názov kláštora odvíjal od obce Lechnica, pri ktorej ho v prostredí Pienin pri Dunajci v roku 1320 začali stavať.

Kartuziáni tu žili vyše dve storočia, do roku 1563, kamalduli až do rozpustenia kláštorov dôsledkom osvietenských reforiem Jozefa II. v roku 1782.

Pri príbehu Cypriána a Červeného Kláštora predovšetkým treba zabudnúť na hranice, ktoré, tak ako dnes, aj v minulosti, vyrábali politici a vládcovia. Kláštor sídli priamo na našej dnešnej hranici s Poľskom, takže hovoriť o rýdzo „slovenskej“ histórii je absurdné. Aj samotní mnísi pochádzali z najrôznejších kútov Európy, veď ani Cyprián nebol Slovák. Pôvodne sa myslelo, že šlo o najdúcha, pohodené dieťa, ktoré sa vraj v tomto kraji ľudovo nazývalo cyprián, neskôr zasa, že šlo o akúsi sirotu Martina, ktorého kamaldulskí mnísi vychovali aj poslali na učenia. Dnes sa vie, že pochádzal zo Sliezska, kde sa v roku 1724 narodil pod menom František Ignác Jäschke.

Kartuziáni a kamalduli:

V Červenom, respektíve Lechnickom Kláštore Cyprián aj v roku 1775 zomrel, hoci jeho hrob chýba - mnísi si v zmysle svojej askézy, na rozdiel od vysokých katolíckych duchovných, nestavali žiadne honosné hrobky. Priestory kláštora dodnes čakajú na seriózny a komplexný archeologický výskum. „Hroby sa našli vo vnútornom nádvorí kláštora obklopenom mníšskymi domčekmi, nemožno vylúčiť ani to, že ďalšie sa nachádzajú inde,“ hovorí Milan Gacík, riaditeľ neziskovej organizácie Cyprian, ktorá v Červenom Kláštore prevádzkuje múzeum. „Doterajší výskum odkryl zaujímavé časti v cele priora, teda predstaveného kláštora, kde sa nachádzajú fragmenty z kartuziánskeho aj neskoršieho kamaldulského obdobia.“

V múzeu vystavujú množstvo predmetov zachránených z minulosti, od kľúčov a častí zariadenia z 15. storočia po sochy svätcov. Interiér Kostola svätého Antona z roku 1360, v ktorom sa kedysi modlili zbožní mnísi, dnes spolu s oltárom prechádza rukami reštaurátorov, ba slúžia tu aj svadobné obrady. Stredovek doslova cítiť napríklad v stredovekej kapitulnej sieni s pôvodnými maľbami zo 16. storočia či malom vnútornom priestore, nazvanom Rajský dvor, kde sa raz za týždeň mnísi stretávali.

Celý areál kláštora, obohnaný vysokým múrom, bol vlastne podriadený rehoľnému životu s jeho presne rozvrhnutým programom. Zásadnú časť dňa venovali rozjímaniu, modleniu a práci v uzavretej časti kláštora vo svojich mníšskych domčekoch. Tie mali malé miestnosti na spánok či drobné práce, boli spojené s malou vnútornou záhradkou. Treba si uvedomiť, že v Červenom Kláštore pôsobili postupne dve radikálne mníšske rehole, prví boli kartuziáni, neskôr kamalduli. Obe tieto rehole na rozdiel napríklad od známych františkánov patria medzi uzavreté rády, teda fungujú v totálnej izolácii od vonkajšieho sveta a pôsobenie v nich znamená dobrovoľnú samotu a zrieknutie sa sveta za múrmi kláštora.

Člen rádu žil v malom domčeku absolútne oddelene aj od spolurehoľníkov vo vedľajšom domčeku, v záhradke si dopestoval to, čo potreboval pre svoju prísnu vegetariánsku stravu, narúbal si drevo a za stolčekom sa venoval manuálnej práci. Askéza, odriekanie a kontemplácia, ktoré v stredoveku doslova explodovali do množstva rádov, tu dosiahli svoj vrchol. Kartuziáni boli známi aj zvykom, že za domčekom si už počas života vykopali vlastný hrob, ktorý v radikálnej podobe symbolizoval stredoveké pripomínanie vlastnej smrteľnosti a konca. Kamalduli, medzi ktorých patrili aj Cyprián, sú zasa bežne zobrazovaní s malou gulôčkou, ktorú držia medzi prstami v ruke. „Gulôčka symbolizuje ich sľub mlčanlivosti, ide vlastne o malý guľatý kamienok, ktorý si dávali do úst. Dlho sme nevedeli podrobnosti, povedal nám ich až jeden kamaldulský mních z poľského Krakova, kde táto rehoľa pôsobí, ktorý nás tu navštívil,“ hovorí Mária Labantová.

Bratia:

Nevyhnutný styk medzi uzavretou komunitou a vonkajším svetom nezabezpečovali „civilní“, ale ďalší členovia rádu, takzvaní kamaldulskí bratia. Tak ako v uzavretej časti bývali

kamaldulskí pátri, v konvente bývali frátri. Tí mali o trochu voľnejšie pravidlá, na rozdiel od frátrov nemohli vykonávať bohoslužby, naopak, starali sa o chod kláštora aj o ľudí mimo neho. Práve frátri spravovali kuchyňu, mlyn, lekáreň, hospic i krčmu pre pocestných. Medzi frátromi nemožno okrem Cypriána zabudnúť ani na ďalšiu významnú postavu, Romualda Hadbavného.

Hadbavný podobne ako Cyprián preslávil Červený Kláštor ďaleko za hranicami regiónu a podobne aj v jeho prípade išlo o aktivity, ktoré presahovali kláštornú komunitu. Nešlo pritom o nič menšie než o prvý známy preklad Biblie do dobovej slovenčiny v polovici 18. storočia, teda textu, ktorý vznikol pred všetkými známymi slovenskými dejateľmi aj bernoľakovčinou. Hoci na rozdiel od nich Hadbavnému nestavajú desiatky pomníkov, jeho význam nie je o nič menší. Ved' ako spoluautor sa podieľal na kamaldulskej verzii oboch častí tejto knihy kníh, konkrétne nazvanej Swate Biblia Slowénské aneb Pjsma Swatého častka I a II. Ako ukazuje už názov, v porovnaní s modernou slovenčinou šlo skôr o západoslovenský dialekt a v rovnakom jazyku vzniklo ďalšie, nemenej významné dielo, ktoré napísal buď opäť knihovník a archivár z Červeného Kláštora Hadbavný, alebo iní kamaldulskí mníši. Ide o latinsko-slovenský slovník s takmer 1 000 stranami. Tieto počiny majú ďaleko od strnulého, konzervatívneho prístupu katolíckych kruhov a právom dali jazyku spomenutých kníh názov kamaldulská slovenčina.

Okrem kláštora tak pretrvali aj konkrétne duchovné hodnoty spoza vysokých múrov vrátane Cypriánovho herbára, najstaršieho zachovaného na Slovensku, oboch spomenutých diel v kamaldulskej slovenčine alebo diela ďalšieho obyvateľa kláštora, chýrneho alchymistu Martina Kacperboroviča, ktorý tu pôsobil ešte za kartuziánov. A to aj napriek tomu, že nepoznáme ani tváre, ani hroby týchto mužov. A otázok, vrátane tých o tajomnom čertovom stroji, zostáva stále veľa. V Doline svätého Antona muselo byť v minulosti osamelé, ale aj krásne. A treba dodať, že tento „koniec sveta“ je krásny dodnes.

PETER GETTING

TASR 22.07.2010

Vychádza román **Legenda o Lietajúcom Cypriánovi**

Román *Legenda o Lietajúcom Cypriánovi* spisovateľky, scenáristky a režisérky Mariany Čengel Solčanskej prichádza v týchto dňoch na pulty knižných obchodov. V bratislavskom kníhkupectve Panta Rhei ho dnes do života uviedli speváčka Zuzana Smatanová, ktorá je autorkou piesne *Lietajúci Cyprián* k tomuto filmu a herec Marko Igonda, ktorý vo filme stvárnil hlavnú postavu.

Prešiel svetlom i tmou, aby našiel stratený sen – alebo aj - stará legenda hovorí, že kedysi dávno žil v kláštore, stratenom v horách, znalec tisícich vied a majster tisícich remesiel, lekár a bylinkár, tajomný mních Cyprián. Ľudia vravia, že si zostrojil lietajúci stroj a jedného dňa na ňom odletel k Bohu. Tá legenda je možno pravdivá.

Román *Legenda o Lietajúcom Cypriánovi* je strhujúci príbeh mnícha, ktorý žil v 18. storočí na magickom mieste zvanom Červený kláštor. Už dávno tam prestal plynúť čas a už dávno tam nikto nezablúdil. Začiatkom 18. storočia v ňom žijú pustovníci kamaldulského rádu svoj tichý, stereotypný život a vôbec si neuvedomujú, že sa okolitý svet mení. Jedného dňa nájdu pred bránou kláštora polomŕtveho muža, vyliečia ho a on sa rozhodne zostať s nimi. Dajú mu

meno Cyprián. Je to človek z mäsa a kostí, vlečený osudom a nútený hľadať zmysel života cez lásku i smrť krvavou cestou plnou protikladov, krutosti i zázrakov.

„S Cypriánom som sa prvýkrát stretla podobne ako všetci ostatní, ako turistka v Červenom kláštore, legenda o ňom ma fascinovala, tak ako fascinuje všetkých, ktorí počuli o tom, že nejaký mních si zostrojil lietajúci stroj,“ povedala v úvode krstu románu jeho autorka. Solčanská je autorkou nielen románu, je autorkou filmového scenára aj režisérkou historického filmu. Film bude mať premiéru 29. júla, už dnes podvečer mala premiéru knižná podoba, ktorá vychádza vo vydavateľstve Ikar.

„Román vznikol postupne, prvým literárnym útvarom bola synopsa filmu, potom začal vznikať scenár. Zároveň ako vznikol scenár, som cítila potrebu popísať jednotlivé postavy a dať im osud, ktorý síce nebude vo filme, ale ktorý ja ako scenáristka potrebujem vedieť. To znamená, potrebovala som vedieť, aké mali rodinné pozadie, aké mali medzi sebou vzťahy, takže som si robila akési pracovné výpisky týchto faktov. Keď som film dotočila, cítila som, že by som veľmi chcela dorozprávať Cypriána, dorozprávať to, čo sa nevošlo do filmu, a dať mu čas na to, na čo vo filme čas nie je, napríklad na starnutie. Tak som si zobrala scenár, zobrala som si všetky tie poznámky, všetky študijné materiály, začala som dávať dohromady beletriu a toto je výsledok,“ uviedla Solčanská pre TASR. Podľa jej slov od dokončeného filmového námetu uplynuli už štyri roky.

Román pokrstila päťnásobná zlatá slávica Zuzana Smatanová, ktorá je autorkou piesne Lietajúci Cyprián, tá už úspešne rotuje v slovenských rádiách. „Veľmi ma teší, že som dostala ponuku na zloženie pesničky k filmu, pre mňa to bola prvá skúsenosť s celovečerným filmom. Pri soundtracku som ohraničená, v tomto prípade bolo potrebné prihliadať, že to bol historický film, nemohla som použiť progresívne prvky dnešnej hudby, použila som priečnu flautu a celú melodiku som sa snažila prispôbiť tak, aby pôsobila aj historicky, ale zároveň aj popovo, aby mohla znieť v rádiách,“ povedala pre TASR speváčka. Podľa jej slov číta od malička, číta veľa dodnes, stane sa, že má rozčítaných viacero knižiek naraz. „Mám rada thrillery, dobrodružné veci, takže aj Legenda o Lietajúcom Cypriánovi mi určite niečo povie“.

„Ja som vyštudoval aj slovenskú literatúru na vysokej škole, takže musel som veľa čítať a dodnes veľa čítam, zvládnem štyri, aj päť knižiek mesačne. Posledných šesť rokov čítam väčšinou iba detektívny žáner, takže mám prečítaných všetkých najväčších autorov detektíviek. Z našej kapely číta veľa aj Maroš Kachút, tak si niektoré knihy aj meníme,“ uviedol pre TASR Pavol Smolka, manažér a kapelník sprievodnej kapely Zuzany Smatanovej.

Autorka románu Mariana Čengel Solčanská je rodáčkou z Nitry (1978), po štúdiu politológie a kulturológie na Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre krátko učila dejepis. Inšpirovaná tvorbou Tarkovského a Bergmana sa prihlásila na štúdium Filmovej a televíznej réžie na VŠMU v Bratislave, ktoré absolvovala stredometrážnymi filmami Ábelov čierny pes a Mlyn. Počas štúdia napísala scenár celovečerného filmu Legenda o Lietajúcom Cypriánovi, ktorý po nakrútení filmu prepísala do rovnomennej románovej podoby. Tento román je jej literárnou prvotinou.

.....
Podtatranské noviny číslo 31 (27. 07. 2010)

NÁŠ ROZHOVOR

**s PhDr. Milanom GACÍKOM, riaditeľom n. o.
Cyprián v Červenom Kláštore**

*** V minulom čísle Podtatranských novín ste avizovali vytvorenie nového múzea v kartuziánsko-kamaldulskom kláštore. Máte už jeho koncepciu?**

- Máme. V súvislosti s jeho vytvorením verím, že v jeseni dokončíme základný výskum histórie kláštora a života tunajších mníchov. Našou ambíciou je teda vytvoriť kláštorné múzeum, ktoré bude dokumentovať nielen život kartuziánov a kamaldulov, ale aj históriu a spôsob života všetkých stredovekých mníšskych rádov na Slovensku. Avšak pretože u nás žiaden z týchto rádov nevznikol a všetko to boli iba pobočky, de facto to znamená, že tu budeme prezentovať európsky kláštorný priestor. Múzeum teda bude jedinečné.

*** V kláštore sa robia rekonštrukcie, zakladáte múzeum. Kedy predpokladáte, že tieto pre návštevníka nie veľmi atraktívne procesy skončíte?**

- Do dvoch, troch rokov by sme mali byť konsolidovanou organizáciou. Vytvorenie samotnej expozície trochu potrvá. Každý exponát, ktorý získame, okamžite vystavíme s tým, že bude publikovaný aj v pripravovanej knihe o kláštore a obciach Č. Kláštor a Lechnica. Málo sa napríklad vie, že tu v 16. storočí fungovala alchymistická dielňa, ktorej tiež vyčleníme určitý priestor. Po tom, ako stavebne dáme dohromady kláštor, sústredíme sa na ostatné aktivity. Mala by tu fungovať Cypriánova dielňa, spracovanie a predaj bylín, ich prezentácia. Ako kedysi, malo by tu existovať vzdelávacie centrum, ktoré vekovým kategóriám od 3 do 100 rokov ponúkne aktivity smerujúce k duchovnému rozvoju človeka.

*** Z pohľadu cestovného ruchu, nechýba v Č. Kláštore viac atrakcií?**

- Nemyslím. Je tu pltnica, kláštor, v drevenom kostolíku na druhom brehu Dunajca galéria a najnovšie aktuálna je aj myšlienka obnovenia kúpeľov Smerdžonka, ktorých najväčší rozmach bol v 20., 30. rokoch minulého storočia. Keď som sem prvý raz prišiel, napadlo mi, že Červený Kláštor je ideálnym miestom pre kúpele tela i duše. Dnes sa ukazuje, že táto metafora bude pravdivá. Cestovný ruch tu získa celkom novú dimenziu. My sa budeme snažiť, aby návštevník sem nielen prišiel, poobzeral sa a odišiel, ale aby sa tu zdržal, našiel priestor, ktorý ho v niečom obohatí.

*** Čo na to domáci a ako sa pozeráte zasa vy na ich problémy?**

- Myslím si, že toto bude výzva aj pre ostatné subjekty cestovného ruchu, samosprávu i obyvateľov obce. Všetci máme v rukách svoju budúcnosť. Ten problém je hlavne demografický, aby Červený Kláštor nevymrel. Lahko sa môže stať, že tu bude všetko možné, len mladí nám tu nebudú vyrastať a starí sa do ničoho nezapoja. To je vec trochu aj na diskusiu. Ale pozrite sa na neďaleké, donedávna mikroskopické Majere, kde tých domov, teda i ľudí pribúda. Chalupári toto určite nevyriešia a z cestovného ruchu sa predsa len dá žiť.

*** Pomáha vám nejako cestovný ruch nasmerovaný spoza poľských hraníc?**

- To, o čom sme hovorili, súvisí aj s aktivitami na druhej strane Dunajca. Všetci sa ma pýtajú, koľko tu bolo za sezónu Poliakov, ale nikto sa neopýta, koľko bolo Slovákov na druhom brehu Dunajca? Ten prihraničný cestovný ruch nie je o jednostrannosti, ale obojstrannosti, ktorá by v očiach susedov viac prispela aj k takej prajnosti voči nám. Napokon, o tom bolo pílenie brvíen, keď sa rušili hranice, no teraz sa to nie celkom reflektuje.
(plk)

.....

Po 20 rokoch v Nižných Šromovciach otvorili drevený kostolík sv. Kataríny, ktorý bude slúžiť ako múzeum – galéria. Spolu s kláštrom kartuziánov v Č. Kláštore, bude pre turistov ďalšou atraktívnou zastávkou.

Podtatranské noviny číslo 32 (03. 08. 2010)

Program rozvoja vidieka v Červenom Kláštore

V obci Červený Kláštor sa v súčasnosti realizujú aktivity v rámci pomoci z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka 2007 – 2013.

Pôdohospodárska platobná agentúra, rozhodnutím číslo: P00660 zo dňa 29. januára 2010 schválila obci Červený Kláštor projekt – „Rekonštrukcia miestnych komunikácií a chodníkov v obci Červený Kláštor“ a bol jej poskytnutý nenávratný finančný príspevok z fondov EÚ v maximálnej výške 73 155,25 € (z prostriedkov EPFRV 54 866,43 € , čo predstavuje 75% celkových oprávnených nákladov a prostriedkov štátneho rozpočtu 18 288,82 € čo predstavuje 25% celkových oprávnených nákladov -číslo projektu: 342PR0900660, Os. č.: 3,Opatrenie č. : 3.4.2 Obnova a rozvoj obcí, Kód opatrenia: 322).

Základným cieľom projektu, je zvýšiť atraktivitu regiónu - jeho zviditeľnenie, obnovu a rozvoj obce. Súvisiacimi cieľmi projektu, ktoré nadväzujú na tento základný cieľ projektu sú:

- obnova technickej infraštruktúry obce a zlepšenie základných služieb a život obyvateľov obce
- zlepšenie podmienok pre turistov, ktorí navštevujú obec a zabránenie migrácii obyvateľstva
- efektívne vplývať na rozvoj rôznych sektorov hospodárstva uvedeného regiónu

Predmetom projektu je novostavba chodníka zo zámkovej dlažby pre peších vedľa cesty III/54343 smerom na Lechnicu (pred ukončením) v celkovej dĺžke 270m a novostavba prístupovej komunikácie M5 k novej lokalite pre IBV a rekreačnú zónu - Rybník o dĺžke 92m (I. etapa). Práce na výstavbe miestnej komunikácie M5 sú plánované na september 2010. Stavebné práce realizuje firma Profi Builder, s.r.o. Kežmarok.

Podtatranské noviny číslo 33 (10. 08. 2010)

Divadlo u Cypriána

Cyprián, n.o., Červený Kláštor, obec Č.Kláštor a umelecká agentúra Commedia Poprad pripravili počas augusta Divadlo u Cypriána – festival jedného, dvoch, troch, štyroch .. hercov. Prvé predstavenie si budete môcť vychutnať v kartuziánskom kláštore 16. augusta o 20.30 h. Divadlo Ramagu zo Spišskej Starej Vsi sa predstaví s hrou L. Marhefku Obrátenie Juraja Zahraja. Ďalšie budú nasledovať denne až do 21. augusta.

Podtatranské noviny číslo 34 (17. 08. 2010)

Divadlo u Cypriána

Kláštor kartuziánov v Červenom Kláštore v týchto dňoch oživa divadelným maratónom. Od včera až do soboty 21. augusta každý večer o 20.30 h je pripravené divadelné predstavenie v podaní divadelných zoskupení zo Sp. Starej Vsi, Popradu, Žemberoviec, Banskej Bystrice a Kremnice. V utorok sa predstaví Divadlo Commedia s fraškou o odrezanom nose s jednoduchým názvom Nos, v stredu vďaka Celkom malému divadlu Žemberovce budete môcť nazrieť do rôznych príbytkov na lásku muža a ženy. Herec Ivan Palúch vo svojich mnohých podobách sa predstaví zamagurským divákom vo štvrtok v inscenácii Precitnutie v garderóbe. Na príbeh o láske a nostalgii, ktorý nás zavedie do skladu supermarketu, kde sa na Štedrý večer stretnú strážnik a upratovačka, sa môžete prísť pozrieť v piatok večer. Festival nazvaný Divadlo u Cypriána uzavrie v sobotu kantáta štyroch klaunov v podaní Divadla v podzemí z Kremnice nazvaná Toi-toy story (clowns). Neobyčajná rekapitulácia uplynulých 20 rokov na Slovensku odhalí závisť, mamonárstvo, pomstu, ale, chvalabohu, aj lásku a poéziu. Festival pripravili Cyprian, n. o., Červený Kláštor, obec Č. Kláštor a umelecká agentúra Commedia Poprad.

.....

Podtatranské noviny číslo 35 (24. 08. 2010)

Ochraňovanie životného prostredia venujú v obci značnú pozornosť

Č. KLÁŠTOR (red) - V Červenom Kláštore predminulý týždeň ukončili prvú etapu rozšírenia stokovej siete v lokalite Kvašné lúky a Rybníky, ktorá si vyžiadala náklady vo výške 94 500 eur. Zrealizovala sa trasa gravitačnej kanalizácie k lokalite novej investičnej bytovej výstavby a rekreačnej zóny Rybníky. V budúcom cestnom telese prístupovej komunikácie sa uložilo potrubie, popri ceste, po pravom brehu rieky Dunajec bola vybudovaná ďalšia vetva. Súčasťou investície bola aj realizácia dvoch pretlakov popod cestu II/543, osadenie revízných šácht a prechod kanalizačného zberača popod dno potoka Havka. „Nebyť odvolania niektorých členov združenia fyzických osôb Pltníctvo Dunajec Červený Kláštor v procese povoľovania stavby Krajským úradom životného prostredia v Prešove, mohla byť tohto roku úplne odkanalizovaná a daná do užívania táto turisticky významná časť obce Červený Kláštor. Preto bola obec nútená presunúť stavebnú realizáciu zostávajúcej časti kanalizačného zberača k pltnici a výstavbu čerpacej stanice s výtlakom na realizáciu v roku 2011,“ povedal starosta Červeného Kláštora Štefan Džurný. Otázke ochrany životného prostredia v obci venujú samosprávne orgány značnú pozornosť. „Dlhodobým cieľom môjho volebného programu je výstavba, rozvoj a modernizácia základnej infraštruktúry v našej obci. Veď ťažko možno zaznamenať výrazný rozvoj obce vo všetkých aspektoch, pokiaľ neexistujú základné inžinierske siete. Od roku 1999, keď som bol zvolený za starostu obce, sa obec splynofikovala, po celej obci sú vedené optické káble, vodovod, ktorý 34 rokov slúžil len ako úžitkový, dnes dosahuje výborné kvalitatívne parametre vďaka výstavbe nového zdroja pitnej vody v obci Majere a jej „doprave“ vodovodnými privádzačmi do obce Červený Kláštor a Lechnica,“ povedal starosta a dodal: „V oblasti infraštruktúry cestovného ruchu sme v obci vyriešili problém statickej dopravy, a to vybudovaním moderného a bezpečného

parkoviska s verejným hygienickým zariadením. Tento projekt nadväzoval v roku 2006 na výstavbu lávky cez rieku Dunajec, keď po 92 rokoch uváh a márných snáh sme dopravne spojili oba brehy Dunajca a následne minulého roku sme spolu s poľským partnerom gminou Czorsztyn zrealizovali chodníky spájajúce dve kultúrne ustanovizne – Kláštor kartuziánov a kamaldulov v Červenom Kláštore a drevený kostolík sv. Kataríny v Nižných Šromovciach.“ Ďalším infraštruktúrnym projektom na úseku dopravy, ktorý sa momentálne realizuje, je rekonštrukcia miestnych komunikácií a chodníkov v obci, kde sa práve ukončili práce na výstavbe chodníka pre peších vedľa cesty III/54343 a začínajú sa práce na výstavbe miestnej komunikácie M5 pri Rybníkoch, podporené z Programu rozvoja vidieka. Obec nie je „zadrôtovaná“ – všetky inžinierske siete sú uložené v zemi, v časti obce pozdĺž štátnej hranice s Poľskou republikou sú inštalované bezpečnostné kamery, ktoré idú rozšíriť o ďalšie dve kamery na bočnej ulici smerom na Lechnicu. „V tomto roku v prípade dostatku obecných finančných prostriedkov na spolufinancovanie tohto projektu chceme rekonštruovať verejné osvetlenie v celej obci. Samozrejme, myslíme aj na najmenších a mládež v obci, ale aj na návštevníkov nášho regiónu. V najbližších dňoch dáme do užívania multifunkčné ihrisko, ktoré vzniklo z príspevkov sponzorov, obecného rozpočtu a dotácie Úradu vlády SR,“ podotkol Džurný.

V roku 2005 ukončil Červený Kláštor, ako jedna z mála obcí v Zamagurí s pomocou fondov EÚ a zdrojov ministerstva životného prostredia, výstavbu čistiareň odpadových vôd. V ďalšom roku ju spustili do prevádzky a dnes slúži prevažnej väčšine obyvateľstva Červeného Kláštora, ale aj obce Lechnica, s ktorou vedú rokovania o forme a spôsobe prevádzkovania a hlavne financovania tohto vodohospodárskeho diela, no napriek ústretovosti doteraz nenašli konsenzus so samosprávnymi orgánmi obce Lechnica, ktorým navrhli riešenie prevádzkovania a financovania tejto spoločnej čistiareň odpadových vôd formou kompenzácie finančných nákladov spojených s jej prevádzkovaním za odstúpenie časti katastrálneho územia obce Lechnica tejto spornej časti, t. j. v Smerdžonke. „Napriek našej dlhodobej snahe o konsenzus sme doposiaľ v rokovaní neuspeli a budeme nútení pristúpiť k radikálnejším, podstatne tvrdším a nepopulárnym riešeniam. Napriek tomuto neúspechu pokračujeme v rozvojovom programe aj pre túto časť obce Červený Kláštor a v marci tohto roku sme spolu s poľským vlastníkom a prevádzkovateľom vodohospodárskej infraštruktúry Podhalańskie Przedsiębiorstwo Komunalne (PPK), a to v rámci Programu cezhraničnej spolupráce Poľská republika – Slovenská republika podali projekt výstavby infraštruktúry ochrany životného prostredia v gmine Czorsztyn a obci Červený Kláštor s cieľom ochrany vôd hraničnej rieky Dunajec. Predpokladané celkové náklady sú 1,212 mil. eur. Za tieto finančné prostriedky sa postaví ďalšia čistiareň odpadových vôd v obci Červený Kláštor pre časť jej územia – Smerdžonka a zmodernizuje sa čistiareň odpadových vôd v Czorsztyne. V prípade schválenia našej žiadosti o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z fondov EÚ začne výstavba v roku 2011 a ukončiť by sa mala v roku 2013,“ vysvetlil starosta.

V ďalšom období chcú v Č. Kláštore pomôcť napojiť národnú kultúrnu pamiatku Kláštor kartuziánov a kamaldulov na obecnú čistiareň odpadových vôd, stačí už len vybudovať prečerpávaciu stanicu v predpolí kláštora a napojiť na výtlačný rad, ktorý obec zrealizovala v roku 2008. „Nedá mi nespomenúť, že občanom obce, ale aj právnickým osobám na jej území poskytujeme služby v oblasti odvedenia a zneškodnenia odpadových vôd už štvrtý rok za sociálne únosnú cenu, čo je stále len 50% ceny stočného najväčšej vodárenskej spoločnosti, ktorá pôsobí na území okresu Kežmarok, Poprad, Sp. Nová Ves, St. Ľubovňa... Samozrejme, stojí nás to nemalé úsilie udržať sociálne únosné ceny stočného a je nutné straty čiastočne „vydotovať“ z obecného rozpočtu, úsporne prevádzkovať, šetriť...“

Berieme to ako službu občanom a zachovanie prírodného dedičstva pre ďalšie generácie je našou prvoradou prioritou, ale snažiť by sme sa mali všetci, veď si len zoberte –

posledné povodne nám spôsobili značné problémy v prevádzkovaní obecnej kanalizácie, a to aj vďaka nedisciplinovanosti niektorých jednotlivcov. Následky týchto neuvážených krokov sme za pomoci pracovníkov obecného úradu odstraňovali celý mesiac," prezradil nám Džurný. Na margo a v súvislosti s povodňovými stavmi na Dunajci apeloval na prevádzkovateľa vodohospodárskeho diela Czorsztyn – Niedzica k väčšej zodpovednosti pri vypúšťaní priehrady, kde by bolo žiaduce skôr, ako sa vypustia naakumulované vody z priehrady, očistiť vypúšťané vody od komunálneho odpadu, a nie ako to bolo naposledy, keď sa Dunajcom plavil „konvoj“ odpadkov, ktoré skončili v Prielome Dunajca. „Na tento problém som upozorňoval už dávno aj predchádzajúce vedenie priehrady, vedenia okolitých a zainteresovaných gmin, žiaľ, bezúspešne. Pokiaľ mám vedomosť, aj Správa národného parku Pieniny so sídlom v Červenom Kláštore upozorňovala svojho poľského partnera, poľský Park narodowy so sídlom v Kroszienku nad Dunajcom a vedenie priehrady, taktiež bez výrazného úspechu. Po dohode s riaditeľstvom Správy NP Pieniny sme stanovili spoločný postup pri riešení tohto problému, keď v najbližších dňoch budeme kontaktovať naše ústredné štátne orgány. Ide predsa o hraničný tok a o významné biotopy tohto chráneného európskeho územia. Samozrejme, že zachytenie odpadkov priehradou je už len dôsledkom príčiny, ktorou je nezodpovedná, negatívna činnosť človeka, ale prečo už, keď je odpad nahromadený pred priehradou, neodstrániť ho priamo na mieste," uzavrel starosta.

Malý pieninský maratón

Bežecký klub Stará Ľubovňa je organizátorom 12. ročníka Malého pieninského maratónu, ktorý sa uskutoční v krásnej prírodnej scenérii rieky Dunajec v Pieninách v sobotu 4. septembra. Bežci sa na 18-kilometrový beh môžu prihlásiť do pondelka 30. augusta iba cez online formulár, ktorý je uverejnený na internetovej stránke spomínaného klubu www.bksl.sk. Prezentácia bežcov bude v rekreačnom zariadení Dunajec Village v Červenom Kláštore od 9.00 do 11.00 h, o pol dvanástej dopoludnia budú na tom istom mieste preteky odštartované. Novinkou v programe podujatia je tento roku i štafeta dvojčlenných tímov (9 + 9 km) a prechod prielomu Dunajca chôdzou pre nebežcov (9 km).

Podtatranské noviny číslo 36 (31. 08. 2010)

Malý pieninský maratón v novom termíne

Bežecký Malý pieninský maratón v Červenom Kláštore napíše v sobotu 4. septembra svoju dvanástu kapitolu. Hoci jeho premiérový ročník bol už v roku 1982, o deväť rokov neskôr, v roku 1991, sa na dlhý čas konal posledný raz. Jeho tradíciu obnovil až v roku 2008 Bežecký klub Stará Ľubovňa a jeho hlavný predstaviteľ Ladislav Šimko.

Malý pieninský maratón, 18-kilometrový beh z rekreačného zariadenia Dunajec Village k ústiu Lesnického potoka a späť, sa predchádzajúce dva roky konal v druhej polovici

októbra. Tentoraz sa však organizátori rozhodli pre zmenu a presunuli ho na začiatok septembra. „V októbri je v Pieninách už dosť chladno, minulý rok nás v tom čase dokonca prekvapil prvý sneh. Preto sme v kalendári bežeckých podujatí hľadali skorší voľný termín a našli sme práve túto prvú septembrovú sobotu. Verím, že to už bude vyhovujúcejší termín. Naše preteky sa uskutočnia pred maratónom v Košiciach, takže sa môžu niektorí pretekári na tento maratónsky vrchol sezóny pripraviť práve v Pieninách,“ vysvetlil Ladislav Šimko z Bežeckého klubu Stará Ľubovňa. Organizátor získal od zainteresovaných inštitúcií povolenie na organizovanie bežeckých pretekov v krásnej scenérii rieky Dunajec v Pieninách každú prvú septembrovú sobotu na nasledujúcich päť rokov. Trať je väčšinou rovinatá, sú na nej iba dve väčšie stúpania. Jej atraktivnosť umocňuje najmä príjemné prostredie národného parku, okolitá príroda a čisté ovzdušie. Podujatie, ktorého štart bude v sobotu 4. septembra o 11.30 h pred rekreačným zariadením Dunajec Village, je určené dospelým bežcom vo všetkých vekových kategóriách. „Dĺžka trate nie je vhodná pre mládežnícke kategórie, avšak nevylučujeme, že v budúcnosti urobíme aj ďalšie kratšie trate v okolí, no musí byť väčší záujem zo strany mladých bežcov ako v súčasnosti,“ skonštatoval Šimko. Novinkou dvanásteho ročníka Malého pieninského maratónu je štafeta dvojčlenných tímov na 9 + 9tkilometrová pešia prechádzka prielomom Dunajca, určená najmä pre deti a rodinných príslušníkov zúčastnených bežcov. Pretekári za štartovné v hodnote 3,50 € dostanú od usporiadateľa tričká s logom podujatia, občerstvenie, tí najúspešnejší i medaily za svoje výkony. „Momentálne (v utorok 24. augusta, pozn.) je prihlásených 55 bežcov, rátame však s účasťou asi 120 bežcov. Malý maratón si určite odbehnú tradičné skupinky bežcov z Popradu, Tatier, Hôrky, ale aj z Prešova, Košíc, Trnavy či iných častí Slovenska. Asi 10 až 15 pretekárov príde z poľského mesta Rytro, s ktorým začiatkom leta pravidelne organizujeme cezhraničný maratón. Aktívnu bežeckú účasť potvrdil i šéfredaktor špecializovaného časopisu Run Andrej Miklánek a preteky osobne odštartuje bývalý olympionik a československá atletická legenda Jozef Plachý,“ doplnil Ladislav Šimko. Minulý rok Malý pieninský maratón vyhral Vladislav Lipovský zo Strážskeho v rekordnom čase 1:03,22 h. Víťazkou ženskej kategórie bola Košičanka Zuzana Korotvičková, ktorá do cieľa dobehla za 1:16,40 h. (bšl)

Podtatranské noviny číslo 37 (07. 09. 2010)

Stupeň víťazov v súťaži mužov ovládli Poliaci

Minulý rok prekvapil bežcov v októbrom termíne Malého pieninského maratónu sneh, tentoraz už na začiatku septembra ich krásna príroda v prielome Dunajca vítala príjemným jesenným počasím. Takmer 90 jednotlivcov a dve dvojčlenné štafety sa postavili na štart 12. ročníka obľúbeného 18-kilometrového behu v Pieninách.

Trať príjemného behu najlepšie zvládol a celkovým víťazom Malého pieninského maratónu sa stal Krzysztof Badera z poľského klubu Masters Brzeszcze, ktorý do cieľa dobehol v čase 1:05,02 a za rekordom trate zaostal o necelé dve minúty. Zaujímavosťou je, že Badera pretekal v kategórii od 50 do 59 rokov a za sebou tak zanechal viacerých oveľa mladších bežcov. Druhé miesto obsadil Marek Tokarczyk z poľského Rytra, víťaz kategórie 40 – 49-ročných mužov. Do cieľa dobehol iba jedenásť sekúnd za celkovým víťazom „Beh bol rýchly, počasie nám všetkým prialo. So svojím druhým miestom som veľmi spokojný, dokonca som až prekvapený, že som skončil takto vysoko. Prišli sme tu reprezentovať našu bežeckú spoločnosť Višehradský maratón Rytro. Pricestovali sme desiati a predstavili sme sa vo veľmi dobrom svetle, keďže až štyria bežci od nás skončili v prvej desiatke. Na behu v prekrásnej

scenérii prelomu Dunajca a vo výbornej športovej atmosfére sme po tretí raz. Sme očarení týmto regiónom, no predovšetkým organizáciou podujatia, ktorá je na veľmi vysokej úrovni. Prajeme organizátorom, aby tieto preteky naďalej rozvíjali a aby sa na nich zúčastňovalo stále viac ľudí," povedal Marek Tokarczyk. Tretie miesto medzi mužmi si vybojoval ďalší Poliak z Rytra Piotr Brzeski. V súťaži žien bola najrýchlejšia Zuzana Malachovská (na snímke) zo Starej Ľubovne, ktorá preteká za klub Metropol Košice. Pomyselnú cieľovú pásku preťala v čase 1:18,10 h. „Na tomto podujatí som už druhý raz. Premiéru som mala minulý rok, keď nás všetkých prekvapil sneh a musím povedať, že sa mi vlni bežalo lepšie, mala som totiž pred Malým pieninským maratónom viac nabehané ako tentoraz. Dnes som už v druhej polovici trochu zvolnila, pretože som na obrátke zistila, aký mám náskok a nemusím sa až tak veľmi ponáhľať," prezradila ženská víťazka pretekov.

Druhé miesto v súťaži žien obsadila Eva Čurlejová z ŠK Pegas, ktorá za Malachovskou zaostala o 36 sekúnd, tretia skončila Mária Pivovarníková zo Starej Ľubovne. **Výsledky ostatných kategórií:** muži do 40 rokov – 1. Ľuboš Ferenc (Trnava), 2. Tomáš Kačmarčík, 3. František Kaňa (Kežmarok). Muži 40 – 49 rokov – 1. Marek Tokarczyk, 2. Piotr Brzeski (obaja Rytro), 3. Marian Ryzak (Newag). Muži 50 – 59 rokov – 1. Krzysztof Badera (Brzeszcze), 2. Tadeusz Jacek (Zywiec), 3. Ladislav Rada (Strážske). Muži 60 – 69 rokov – 1. Štefan Sikora, 2. Damián Groman (V. Lomnica), 3. Bohuš Ježík (St. Ľubovňa). Muži od 70 rokov – 1. Jozef Štec (Prešov), 2. Miroslav Chromela (Hôrka), Ladislav Fiamčík (St. Ľubovňa). Štafeta (9 + 9 km) – 1. Ľuboš Hudák, Radovan Gábor, 2. Boris Kupec, Jakub Koneval. (bšl)

Do kláštora priletí Cyprián

Č. KLÁŠTOR (plk) - Legendu o lietajúcom Cypriánovi od premiéry videlo na Slovensku už 40-tisíc divákov. Ako sme pred časom informovali, jeho postpremiéra sa uskutoční na mieste natáčania, v Červenom Kláštore, v piatok 10. septembra o 19.00 h za účasti jeho tvorcov. Slávnostná projekcia sa bude konať na štvrtom nádvorí kartuziánskeho kláštora, v prípade nepriaznivého počasia ju však organizátori presunú do kina Magura v Spišskej Starej Vsi. Premietanie je otvorené pre širokú verejnosť a organizačný tím naň pozval aj všetkých komparzistov zo Zamaguria. „S režisérkou Marianou Čengel Solčanskou sme sa na začiatku nakrúcania dohodli na vzájomnej spolupráci, ústretovosti a podpore vzťahu film - kláštor, vrátane realizácie nápadu premietnuť finálnu verziu filmu v našich autentických priestoroch. Som rád, že sa aj jeho pričinením dozvie o kláštore a „našom“ Cypriánovi celé Slovensko, ale aj susedné Poľsko či Česko. Lietajúci stroj vo veži kostola, kópia herbára a ďalšie zaujímavosti zostali po filmároch v kláštore a určite sa stanú dlhodobou návštevnickou atrakciou kláštorného múzea," uviedol riaditeľ neziskovej organizácie Cyprián Milan Gacík.

Podtatranské noviny číslo 38 (14. 09. 2010)

Červený Kláštor bezpečnejší

Č. KLÁŠTOR (red) – V Červenom Kláštore v uplynulých dňoch rozšírili súčasný kamerový a monitorovací bezpečnostný systém v obci o ďalšie dve kamery, ktoré budú monitorovať verejné priestranstvá, a to v pri ceste II/543 a ceste III/54343 smerom od evanjelického kostola na Lechnicu. Obec dostala dotáciu vo výške 6 800 eur zo štátneho rozpočtu na zabezpečenie úloh

prevencie kriminality prostredníctvom Obvodného úradu v Prešove. Rozhodnutie vybudovať bezpečný monitorovací kamerový systém padlo v samosprávnych orgánoch obce už v auguste 2006, keď bola dokončená výstavba lávky cez rieku Dunajec. Správnosť tohto rozhodnutia bola potvrdená aj po vstupe Slovenska so Schengenského priestoru," vysvetlil starosta Červeného Kláštora Štefan Džurný. V roku 2008 sa začalo s implementáciou tohto bezpečnostného projektu, vybudovala sa hlavná časť zemných rozvodov a osadili sa dve otočné kamery a jedna statická. Celkovo dnes pomáha strážiť bezpečnosť občanov a návštevníkov obce päť kamier, ktoré nepretržite monitorujú a zaznamenávajú udalosti na verejných priestranstvách. „Primárnym cieľom projektu je napomôcť eliminácii trestnej činnosti, sekundárnym cieľom je zvýšiť objasnenosť trestnej činnosti. Doterajšie náklady na tento projekt presiahli hranicu 26-tisíc eur, získané v prevažnej miere zo štátnych fondov," povedal starosta a dodal, že v ďalších rokoch chcú ešte zrealizovať tretiu etapu, a to monitoring národnej kultúrnej pamiatky Kláštor kartuziánov a kamaldulov. Nasledovať by mala štvrtá etapa – monitoring časti Červeného Kláštora Smerdžonka-kúpele. Po celkovej rekonštrukcii verejného osvetlenia a optimalizácii svetelných tokov v miestach inštalovaných kamier v závere tohto roka, resp. v jarných mesiacoch nasledujúceho roka, bude monitorovací systém kompletný a ukončený.

Prišla legenda

Červený Kláštor bol minulý piatok dejiskom postpremiéry nového slovensko-poľského celovečerného filmu *Legenda* o lietajúcom Cypriánovi, ktorý sa tak symbolicky vrátil domov, keďže práve kláštor s výraznými červenými strechami bol v osemnástom storočí pôsobiskom tajomného kamaldulského mnícha Cypriána. Toho okrem známeho herbára rastlín, ktorý sám zozbieral, preslávila aj legenda o tom, že si zostrojil lietajúci stroj a jedného dňa na ňom odletel k Bohu. Film od svojej premiéry, ktorá sa konala 27. júla v Bratislave, videlo do konca augusta v slovenských kinách viac ako 40-tisíc divákov. K nim sa pridalo asi štyristo ďalších priamo na nádvorí Červeného kláštora, ktorí si aj napriek daždivému počasiu prišli na film pozrieť priamo na miesto, kde sa nakrúcal. Na postpremiéru sa zúčastnili i tvorcovia historického filmu: režisérka Mariana Čengel Solčanská, predstaviteľ hlavnej úlohy mnícha Cypriána Marko Igonda, herečka Kristína Koprđová a producent a manžel režisérky v jednej osobe Eduard Čengel (na snímke sprava).

www.spiskabela.sk

Pracovná cesta preverila skúsenosti cyklotrás v talianskom regióne Emília

V termíne od 16. do 22. augusta 2010, absolvovalo 30 účastníkov projektu *Belianske Tatry* – spolu a lepšie zahraničnú pracovnú cestu v talianskom regióne Emilia Romagna. Cieľom tejto pracovnej cesty bolo overiť niekoľkoročné bohaté skúsenosti z výstavby, prevádzky a údržby cyklotrás talianskych partnerov, ktorí pre

slovenských účastníkov pripravili bohatý pracovný program. Tento región je známy hustou sieťou rôznych typov cyklotrás a vyhľadávanou destináciou nielen talianskych cykloturistov, ale aj známych športovcov a vrcholových pretekárov Giro d'Italia, ako aj návštevníkov z celého sveta. Zahraničnej pracovnej cesty sa zúčastnili zástupcovia projektu mesta Spišská Belá a gminy Bukowina Tatrzańska, Spišskej Starej Vsi, Ždiaru, Červeného Kláštora, Euroregiónu Tatry, Správy PIENAP-u, ŠL a Správy TANAP-u a ostatných inštitúcií pôsobiacich v regióne Belianskych Tatier a Zamaguria v oblasti regionálneho rozvoja a cestovného ruchu. Účastníkov zahraničnej pracovnej cesty v Taliansku prijali významné osobnosti regiónu, pôsobiace v oblasti rozvoja cyklotrás a služieb s nimi spojených.

Keďže Taliansko je v súčasnosti jednou z najpopulárnejších cykloturistických destinácií v Európe, súčasťou pripravených pracovných workshopov boli najmä témy prístupu k rozvoju cykloturizmu, využitia daností teritória a využitia existujúcich synergii s kultúrnym dedičstvom, gastronómiou a miestnymi podujatiami pri rozvoji cykloturizmu. Nechýbali tiež témy priblíženia rôznorodých potrieb cykloturistickej klientely a nevyhnutnej infraštruktúry, ktoré sú potrebné pre rozvoj cykloturizmu, či predstavenie úlohy, štruktúry, charakteristiky a vybavenia špecializovaných ubytovacích zariadení pre cykloturistov. Dôležitou bola tiež aj problematika tvorby itinerárov cyklotrás, praktických skúseností a najčastejších chýb pri ich tvorbe. Medzi pracovnými témami workshopov nechýbali ani problematika značenia, správy a údržby cyklotrás, marketingu, propagácii a komercializácii cykloprojektov, práce s domácim a zahraničným trhom, či špecifikácii národných trhov.

Súčasťou pracovnej cesty slovenských zástupcov projektu boli aj cykloexkurzie uskutočnené priamo v teréne. Tu boli v praxi účastníkom predstavené rôzne typy cyklotrás a bolo poukázané na negatívne príklady pri ich tvorbe. Itinerár týchto exkurzií viedol od mestských a prímestských, cez tematicky orientované medziregionálne (Levandul'ová cesta) a horské cyklotrasy, až po cyklotrasy spájajúce mestá s prímorskými strediskami (Ravenna – Marina di Ravenna). Nechýbalo ani stretnutie s manažmentom liečebných kúpeľov Riolo Terme. Tie sú v Taliansku veľmi známe práve vďaka významným klientom z radov špičkových cyklistov.

Slovenským účastníkom pracovnej cesty prednášali zástupcovia rôznych odborných inštitúcií, ako napr. asociácie Life Motion, (kultúrno – turistické združenie oblasti Veneto), asociácie Terre di Faenza, či Talianskej asociácie priateľov cyklistiky (FIAB). Tie sa špecializujú najmä na propagáciu a rozvoj cykloturizmu v Taliansku. Medzi prednášajúcimi nechýbali ani uznávaní zástupcovia podnikateľskej praxe, tvorby stratégií, prevádzky a tematickej žurnalistiky. Organizátormi odborného programu bolo pre účastníkov pripravené aj malé zoznamenie sa s ponukou a charakterom miestneho regiónu po enologickej a gastronomickej stránke, na ktorú sú miestni obyvatelia veľmi hrdí. Enogastronómia je jedným z kľúčových prvkov stratégie turizmu v Taliansku, jej rozvoja a propagácii tradičných produktov. V súčasnosti má enogastronómia výrazne rastúci význam aj pre cykloturistickú klientelu.

Základným cieľom tejto pracovnej návštevy bolo získanie a zozbieranie čo najväčšieho množstva praktických skúseností s prevádzkou cyklotrás v jednom z renomovaných talianskych stredísk CR a inšpirovanie sa konkrétnymi príkladmi z praxe. Na základe týchto skúseností chce mesto Spišská Belá nadviazať na ďalšiu z aktivít projektu, ktorou je vypracovanie Prevádzkového a organizačného poriadku vlastnej cyklotrasy, ktorý by mohol zároveň slúžiť aj ako minimálny model odporúčaní pre ostatné cyklotrasy v tatranskom a podtatranskom regióne.

.....

Rekonštrukcie ciest v dvoch tretinách

ČERVENÝ KLÁŠTOR (plk) – Správa a údržba ciest PSK spolu s obcou Č. Kláštor usporiadali predminulý pondelok a utorok konferenciu k projektu Modernizácia cestného spojenia Osturňa – štátna hranica – Niedzica. V kláštore kartuziánov sa stretlo asi 30 účastníkov. Jadro programu tvorili prezentácie jednotlivých úsekov ciest v Novotarskom poviate, v Osturni a Sp. Starej Vsi a tiež zhotoviteľov stavieb. Na druhý deň si účastníci v poľsko-slovenskom pohraničí spoločne prezreli rekonštrukčné práce. Ako nás informoval manažér projektu Ing. Vladimír Kozák, riaditeľ SÚC PSK, projekt je rozvrhnutý na niekoľko rokov a momentálne sa nachádza v dvoch tretinách svojej realizácie. Jeho dokončenie je naplánované na budúci rok. Na konferencii obidve strany informovali o stave prác a zhodli sa na tom, že ich harmonogram sa plní. „Zo 14-kilometrového úseku na našej strane hranice zostalo dokončiť necelých 2 km v Lysej nad Dunajcom, kde sa dobuduje chodník, odvodnenie cesty a opraví sa hraničný most. V Osturni nám tiež zostala rekonštrukcia dvoch drevených mostov. Podobná situácia je na poľskej strane, kde sa rekonštruje 8 km ciest,“ upresnil Vladimír Kozák. Podľa slov Jozefa Harabina, primátora Sp. Starej Vsi, z projektu sa ich týka iba úsek cesty medzi mestom a Lysou nad Dunajcom. Pri tejto stavbe vraj nejde len o zlepšenie dopravnej infraštruktúry, ale aj o príspevok k rozvoju cestovného ruchu, návštev Niedzického hradu alebo priehrady. Miestni obyvatelia z obidvoch strán hranice v ňom oceňujú najmä vybudovanie chodníka, ktorý, ako veria, napomôže aj ich menej formálnym ľudským vzťahom. „Zo širšieho pohľadu je rekonštrukcia cesty priamo v hraničnej časti dôležitá najmä preto, že ide o vstup na Slovensko a ten prvý dojem návštevníka by mal byť čo najlepší,“ povedal Jozef Harabin. Informoval tiež, že v súčasnosti sa pre Zamagurie v Krakove posudzuje ďalší veľký projekt s názvom Spájanie pieninských parkov a približne o mesiac sa dozvedia, ako dopadol. Podľa jeho názoru deficit opráv na cestách a mostoch v Zamagurí za posledné roky vzrástol a na jeho odstránenie by bolo potrebné investovať oveľa viac finančných prostriedkov. „Musíme však vychádzať z reality. Veľa zmenili tohtoročné povodne a nemožno sa čudovať, ak teraz cestári skromné zvyšky financií presúvajú do odstraňovania ich dôsledkov. Veď aj inde žijú ľudia. Nie je to žiadna radosť, ak sa do svojich domovov vracajú dvadsaťkilometrovými obchádzkami. Takže situácia v opravách zamagurských ciest je teraz sťažená aj o tento faktor,“ dodal J. Harabin. Ako sa na záver vyjadril jeden z organizátorov stretnutia, starosta Č. Kláštora Štefan Džurný, tento projekt sa ich priamo netýkal, avšak aspirujú na podobný - Spájanie pieninských parkov, ktorý zrekonštruje cestu z Č. Kláštora do Lechnice a je súčasťou modernizácie aj ďalších ciest v Starolubovnianskom a Kežmarskom okrese. Keďže ho podal Prešovský samosprávny kraj na cesty v svojej pôsobnosti, v obci si musia počkať, až bude úspešný.

.....

Nový exponát v múzeu

Č. KLÁŠTOR (plk) - Turistická sezóna má už aj v kláštore kartuziánov zostupnú tendenciu a blíži sa k záveru. Je to prirodzené, ale, ako pripomína M. Gacík, riaditeľ neziskovej organizácie Cyprián, ktorá kláštor prevádzkuje, koniec sezóny je zároveň začiatkom prípravy tej ďalšej. A v nej si budú môcť návštevníci kláštora pozrieť aj zaujímavý zbierkový predmet, ktorý minulý týždeň pribudol v múzejnej expozícii. V zastúpení Teologického inštitútu TF Katolíckej univerzity v Sp. Podhradí odovzdal prof. Anton Tyrol múzeu audiovizuálny mobiliár. Ide o informačný

terminál, ktorý návštevníkom múzea sprístupní najnovšie výsledky vedeckého výskumu kamaldulského prekladu Biblie. Ten sa v 18. storočí udial práve v kláštore na brehu Dunajca. Prof. Tyrol uviedol mobiliár ako jeden z výstupov grantového programu MVTŠ pri MŠ SR.

Ako sa vzácny rukopis Biblie dostal do Trnavy?

Text Kamaldulskej Biblie z druhej polovice 18. storočia prekladali kamaldulskí mnísi v Červenom Kláštore pri obci Lechnica. Mnohí Trnavčania však ani nevedia, že tento významný text má spojitosť s našim mestom a regiónom. Originál Biblie, ktorej existencia a miesto uloženia sa považovali dlhé obdobie za nejasné, dnes patrí k významným dokumentom v dejinách spisovného slovenského jazyka. Originál sa nachádza v archíve Arcibiskupského úradu v Trnave.

Toto spojenie s našim mestom je skôr vecou náhody, ktorá v dejinách neraz zohrala svoju dôležitú úlohu. Zaujímavé je, že aj keď táto Biblia vznikla pravdepodobne na Spiši, je dokumentom preberolákovskej slovenčiny, ktorá vychádzala zo záposlovenských prvkov. Práve tento jazyk sa stal základom bernolákovčiny, prvého slovenského spisovného jazyka. „Preklad Biblie kamaldulskými mníchmi v Červenom Kláštore pri obci Lechnica na Spiši je najstarší zachovaný preklad celého Svätého Písma do slovenčiny. Do roku 1946, keď bol nájdený, sa za najstarší považoval Palkovičov preklad z 1. polovice 19. storočia. Rehoľu kamaldulov založil v 11. storočí sv. Romuald prepracovaním benediktínskej regule. Prvá kamaldulská pustovňa v Uhorsku vznikla koncom 17. storočia na Zobore v Nitre. Druhým kláštrom tohto typu na Slovensku bol spomínaný Červený kláštor, kde pôvodne pôsobili kartuziáni. Kamalduli prišli do kláštora v roku 1710, kde neskôr založili profesórium, teda teologické učilište,“ hovorí archivár Arcibiskupského úradu v Trnave Rastislav Karaba. Ponúka sa otázka, prečo v kamaldulskom kláštore vzniklo takéto dielo, lebo kamalduli boli veľmi prísny rád – prakticky ani nekomunikovali, keďže to boli tzv. mlčanliví mnísi s prísnyim režimom. „Vynára sa hypotéza, že práve v polovici 18. storočia sa rehoľníci rozdelili na dve skupiny. Jedni žili vyslovene kontemplatívnym spôsobom života, teda prísne podľa regule svojho rádu, a druhí sa začali venovať aj vedeckej činnosti. Práve k tejto druhej skupine patril aj Romuald Hadbavný, známy autor viacerých jazykovedných a historických prác. Predpokladá sa, že aj on mal podiel aj na vzniku tohto diela. Ide o papierový rukopis v pôvodnej väzbe, vo dvoch zväzkoch, na ktorý bol použitý papier z viacerých papierenských dielní,“ hovorí Rastislav Karaba. Rukopis našiel historik Vendelín Jankovič na fare v Cíferi v roku 1946. Po novembrovej revolúcii bol aj pre bezpečnosť premiestnený do archívu úradu, kde je uchovávaný a ochraňovaný. Písaný je ručne, po slovensky, v texte oboch zväzkov nie sú žiadne obrázky, iluminácie, ani iniciály. „Predpokladá sa, že pisateľom bol jeden pisár, ale na preklade sa podieľalo viacero rehoľníkov, ktorí mali teologické, a aj jazykovedné vzdelanie. Svedčia o tom aj početné marginálne poznámky na okrajoch textu v latinčine, ktoré sa odvolávajú aj na originálne grécke a hebrejské texty. Zaujímavá je aj chronológia vzniku zväzkov. V úvode Nového zákona je datovanie 6. máj 1756, a v úvode Starého zákona je datovanie o takmer rok neskôr, 4. marec 1757. Z toho vyplýva, že by pôvodným zámerom mohol byť prepis Nového zákona, a až potom prišlo k rozhodnutiu, že bude prepísaný aj Starý zákon. Zaujímavosťou je, že na titulnom liste prvého zväzku je aj motto, ktoré je v latinčine a slovenčine, a nájdeme aj údaje o vlastníctve rukopisu. Sú to exlibrisy Jozefa a Šimona Kubániho,“ hovorí archivár Rastislav Karaba. Dejiny kamaldulskej rehole v Červenom Kláštore sa skončili v roku 1782, keď bol prečítaný dekrét Jozefa II. o zrušení kamaldulských kláštorov. „Ďalší osud Biblie je nejasný. Celý archív bol presťahovaný do Budapešti, zrejme bez tohto rukopisu. Existuje hypotéza, že z Červeného Kláštora preniesol rukopis Imrich Hadbavný, farár v Hontianskych Nemciach. Okrem toho, že bol rodákom zo Spiša a menovec Romualda Hadbavného, mohol byť aj jeho príbuzným. Odtiaľto sa rukopis mohol dostať na faru do Dolných Plachtiniec, čo vieme podľa exlibrisu Šimona Kubániho, tamjšieho farára.

Do Cífera ho najpravdepodobnejšie priniesol Jozef Kubáni, ktorý bol jedným z vlastníkov rukopisu, a neskôr aj farárom v Cíferi," pripomína R. Karaba. Kamaldulská Biblia sa dočkala aj svojho vydania. V edícii Biblia Slavica vyšlo v roku 2002 v Nemecku faksimilné vydanie diela v dvoch zväzkoch, na ktorých sa podieľal nemecký slavista Hans Rothe. Vydanie pripravili pracovníci Slavistického ústavu Jána Stanislava SAV aj vďaka iniciatíve vtedajšieho riaditeľa ústavu Jána Doruľu. Súčasťou štúdií o vzniku a význame Kamaldulskej Biblie bola aj práca jazykovedkyne, pedagogičky na Katedre slovenského jazyka a literatúry Pedagogickej fakulty Trnavskej univerzity Eleny Krasnovskej s názvom Ortografické, fonologické a morfológické aspekty Kamaldulskej Biblie. „Prepis do dobovej slovenčiny posúva vznik spisovnej slovenčiny pred Antona Bernoláka. Robil sa vtedy výber vydání slovanských Biblií, a do tohto výberu bola zaradená aj Kamaldulská Biblia, zatiaľ v rukopise. Vtedy sme ju promptne pripravili na vydanie, aby sme ukázali, že slovenčina polovice 18. storočia bola už taká zrelá na kodifikáciu, ako sa to potom aj uskutočnilo. Pretože jazyk tejto Biblie, ako sa konštatuje v komentároch k vydaniu faksimile, obsahoval aj také prvky ako kodifikačné dielo Antona Bernoláka. Teda jazyk vzdelancov, terminológiu, prvky západoslovenského nárečia, a nájdú sa tam aj prvky, ktoré dokumentujú, že prepis do čistej podoby vznikol na Spiši. Je to rukopis, no nie je jasné, kde malo vyjsť vytlačené vydanie. Hovorí sa napríklad aj o Trnave ako mieste plánovaného vytlačenia, keďže sa ten rukopis našiel práve v neďalekom Cíferi. Z cíferskej fary sme sa pousilovali v spolupráci s cirkevnými úradmi zobrať ju z tohto neistého miesta do dobre opatreného priestoru na úrade v Trnave. Týmto prekladom sa skutočne dokázalo, že sila slovenčiny používanej v umeleckých dielach či v receptároch, bola skutočne už v predkodifikačnom období. Kamaldulský slovník je potvrdením, že preklad Biblie je vyzretý. Pretože kamaldulskí mníši pravdepodobne ešte na Zobore prepísali tento slovník načisto v roku 1763. Vychádzali z toho, že musia pripraviť podklad, ktorý bude dobre radiť pri problémoch prekladateľov. Dôvetok je dôležitý, pretože sa v ňom hovorí, že musia preložiť text do jazyka, ktorý bude odlišný od jazyka susedov. Mali na mysli jazyk český a jazyk poľský," dopĺňa členka kolektívu prípravy vydania faksimile Kamaldulskej Biblie a pedagogička na Katedre slovenského jazyka a literatúry Pedagogickej fakulty Trnavskej univerzity Elena Krasnovská.

Text : Martin JURČO

.....

Podtatranské noviny číslo 43 (19. 10. 2010)

Po slabej sezóne prišla ešte slabšia

MAJERE, Č. KLÁŠTOR (plk) – „Pltnícka sezóna bola opäť slabšia ako vlani," informoval nás konateľ Združenia pltníkov Dunajec Rudolf Velička. Daždivé leto spôsobilo, že z celej sezóny sa pltníci z Majerov pre vysokú hladinu Dunajca nemohli asi 30 dní vôbec plaviť. Hoci majú k dispozícii 10 súprav, v tomto roku im stačilo 8. Tiež nebolo málo ani takých dní, v ktorých pre nedostatok turistov vyplávali iba raz za deň. Menej bolo aj poľských hostí, ktorí mali sami problémy s povodňami a je možné, že ich od cestovania do blízkeho zahraničia odrádzal aj ešte stále nevýhodný kurz zlotého. Ako nám povedal trochu znechutený Rudolf Velička, zbohatnúť sa na pltníctve síce nedá, v obci by si ho však radi udržali, pretože to je jediné, čo nateraz v Majeroch majú. Spolumajiteľ Pltníctva Dunajec v Červenom Kláštore Ján Hubcej jeho slová potvrdil. „Takú zľú sezónu som ešte nezažil. Celých 28 dní sme nemohli pre vysoký stav vody a dažde vyplávať. Ak v minulom roku k nám prišlo málo ľudí, v tomto to bolo ešte menej. Presné čísla nemám k dispozícii. Ešte jedna taká sezóna a môžeme to tu

zabaliť. Dnes napríklad čakám na mikrobús s turistami a nemôžem sa odtiaľto pohnúť, ak niekomu chcem byť serióznym partnerom. Je to čistá strata. V roku 2008 sa zdalo, že počet našich zákazníkov bude stúpať. Ďalší rok prišla kríza, tohto roku dažde s povodňami, škoda slov...”

Menšiu návštevnosť potvrdil aj Milan Gacík, riaditeľ n. o. Cyprián, ktorá spravuje kartuziánsky kláštor. „Turistov sa tu premlelo dosť, no nie každý vošiel do nášho múzea. Daždivý máj, jún boli skutočne katastrofálne mesiace. Možno ale musíme byť aktívnejší aj my a viac dávať o sebe vedieť. Kláštor síce môžeme považovať za perlu, ale takýchto perál je okolo mnoho. Veľké pútače na turistické zaujímavosti Zamaguria musia byť už pri diaľnici, ale tiež za poľskou stranou hranice. Zlepšiť treba dopravnú infraštruktúru hoci aj takou drobnosťou, akou by bol cyklochodník zo Sp. Starej Vsi do Č. Kláštora. No predovšetkým by sme mali zrušiť individualistický prístup k propagácii a informáciám. Vytvoriť tu niečo ako klaster, čo znamená zmeniť trochu prístup k podnikaniu a konkurencii. Takže nielen zlé počasie, ale aj to, čo sme doteraz sami neurobili, môže prispievať k našim stratám.”

.....

Podtatranské noviny číslo 46 (09. 11. 2010)

Deti z Popradu a Kežmarku spája rieka

Poprad a Kežmarok spája rieka Poprad. Žiakov z environmentálneho krúžku zo ZŠ s MŠ na Tajovského ulici v Poprade pod vedením Mgr. D. Bergmannovej a žiakov 5.A zo ZŠ Nižná brána v Kežmarku pod vedením L. Joppovej spája úsilie urobiť spolu niečo pre životné prostredie.

Preto sa v októbri 2010 stretli v krásnom prostredí Pieninského národného parku, aby sa zoznámili a prezentovali si navzájom svoje predstavy i skúsenosti s ochranou životného prostredia. Vďaka ústretovosti starostu Červeného Kláštora Š. Džurného mohli svoj program realizovať v priestoroch kultúrneho domu v obci. Prvé zoznámenie sa uskutočnilo už počas výstupu na Tri koruny, odkiaľ sa im naskytol nádherný pohľad na Zamagurie. Po návrate z túry a krátkom oddychu sa deti pokúsili vcítiť do kože rôznych zvierat, rastlín, lesa či rieky a za ne tlmočili svoje trápenia a bolesti človeku. Potom sa zamýšľali nad tým, ako ony samy môžu aspoň niečo malé pre riešenie týchto problémov urobiť. Žiaci z Popradu predstavili svoju doterajšiu činnosť (mapovanie nelegálnych skládok odpadu, monitoring vody, ochrana lesov, triedenie odpadu, rovesnícke vzdelávanie o odpadoch), ich noví kamaráti z Kežmarku zase svoju (zachraňovanie žiab pri jarnej migrácii, monitoring bobrích hrádzí). Dohodli sa na vzájomnej spolupráci. Lídri popradskej skupiny, ktorí absolvovali tréningový kurz Životné prostredie – vec verejná Občianskeho združenia Tatry v L. Mikuláši, zrealizovali pre všetkých zúčastnených školenie o tom, čo je projekt, čo musí projekt obsahovať, čo je projektový tím a aký musí byť, aby bol pri realizácii svojho projektu úspešný. Sami si vyskúšali tímovú spoluprácu pri riešení úloh, ktoré im lídri zadali. Veľmi zaujímavé bolo sledovať, ako si deti poradili pri zisťovaní rôznych údajov z regiónu. Mnohí oslovovali miestnych obyvateľov a s napätím počúvali zaujímavé rozprávania. Tento zážitkovo-poznávací kurz odštartoval spoluprácu medzi školami v oblasti environmentálnej výchovy.

Darina BERGMANNOVÁ

.....

Tretie viacúčelové ihrisko

V poradí už tretie viacúčelové ihrisko s umelou trávou s rozmermi 36 x 18 m minulý týždeň úspešne skolaudovali v historickom, kultúrnom a turistickom centre Zamaguria - v Červenom Kláštore. Po obci Matiašovce a meste Sp. Stará Ves sa Červený Kláštor stáva v poradí tretím miestom v Zamagurí, ktoré získalo dotáciu zo štátnych fondov pre jeho stavebnú realizáciu.

Vzhľadom na ťažké geologické pomery v danej lokalite a júnové záplavy sa termín ukončenia predĺžil na jeseň.

Celkové náklady celej stavby presiahli sumu 56,5- tis. eur. „Vrchná stavba bola podporená z Úradu vlády SR sumou 39,8 tis.- eur a spodnú stavbu postavila obec svojpomocne z vlastného rozpočtu a s čiastočným príspevkom sponzorov. Ihrisko vzniklo na ploche bývalého futbalového ihriska v lokalite Kvašné lúky pri prístavisku plti. Prevádzkové priestory pre klientov ihriska – hygienické zariadenia, poskytla firma Pienspol Travel, s.r.o. Červený Kláštor obci a to bezodplatne,“ uviedol starosta Červeného Kláštora Štefan Džurný a dodal, že po dvanástich rokoch úvah o zrealizovaní takéhoto športového areálu, na ktorom je možné hrať minifutbal, nohejbal, tenis, basketbal, volejbal sa sen stáva skutočnosťou. Mládež, ale aj klienti cestovného ruchu majú možnosť plne realizovať svoje voľnočasové aktivity.

.....